

HRVATSKI *glasnik*

Godina XX, broj 28

15. srpnja 2010.

cijena 100 Ft

Zavičaj, prilog za djecu
Hrvatskoga glasnika
Prvi državni tabor hrvatskoga jezika
i kulture, 13–20. lipnja
Drugi državni tabor hrvatskoga jezika
i kulture, 20–27. lipnja

Posjet sudionika Drugoga državnog tabora hrvatskoga jezika i kulture, održanog u „Zavičaju“, špilji Modrić u Rovanjskoj

Foto: Eva Molnar Mujic

Komentar

Hrvatski tabori, ali kako

Ljeto je u punom jeku, djeca i mladež rasterećeni su od školskih obveza, pa se mogu predati slobodnijem životu. Sloboda daje niz mogućnosti da mladi naraštaji ostvare sebe, da se bave svim onim aktivnostima za koje nemaju vremena za vrijeme školskih dana zbog učenja. Naravno, mnoge ta velika sloboda zbunjuje, ne znaju što bi učinili s vremenom, pa se često u dosadi nađu na krivome mjestu ili u lošem društvu.

Zajednica koja skrbi za svoj budući naraštaj, i u tim ljetnim slobodnim danima ne zaboravlja na svoju mladež. Upravo je ljeto golema mogućnost odgoja, kada uza slobodnije aktivnosti, koje su i djeci po volji, nudimo sadržaje koje ih usmjeravaju k pravom shvaćanju vrijednosti, to je vrijeme kada im uspijemo otvoriti oči na bitnost međuljudskih odnosa, na ljepotu druženja u odgovarajućem društvu u kojem se događa i nešto vrijedno. Naša hrvatska zajednica također pokušava usmjeravati svoju mladež na ljubav prema našoj kulturi i jeziku s taborima koji se organiziraju po regijama i koji su nazvani hrvatskima još uz neke sadržaje. Ove godine Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj, potpomaže 13 takvih hrvatskih tabora, ali se organiziraju još neki s potporom drugih organizacija, preko raznih projekata. Nedavno sam gledala emisiju jedne druge nacionalne manjine u Mađarskoj u kojoj je prikazan sličan manjinski tabor za djecu, a prilikom snimanja programa, osim pjesama na nacionalnom jeziku, sve se odvijalo na jeziku većinskog naroda. Nažalost, nerijetko se događa to i u našim taborima. Kada se dobije potpora, često se zaboravlja za što je ona dobivena. Ako bi se organizatori uvijek pridržavali načela ciljeva tih hrvatskih tabora (mislim ponajprije na uporabu hrvatskoga jezika), naša bi djeca i mladež znatno bolje govorili na materinskom jeziku, osjećali bi njegovu funkcionalnost, pronašli bi ljepotu njegove uporabe. Mislim da bi prvenstveni cilj tih tabora trebalo da bude svakako komunikacija na manjinskom jeziku, ionako djeca nemaju baš mogućnosti preko ljeta gdje govoriti hrvatski ako ne odlaze u matičnu domovinu (to si ne može svatko priuštiti). Više vrijedi i kartanje, društvena igra, pečenje palačinki, sakupljanje kamenčića itd. ako se usput rabi hrvatski jezik nego da se uče razni povijesni podaci ili običaji o Hrvatima na mađarskome jeziku.

Znam da je katkad to mučan posao jer dijete mnogo sporije shvaća informacije na jeziku koji slabije govori. Znam i to da je teško postići da djeca komuniciraju međusobno na manjinskom jeziku, ali ako ni naši djelatnici manjinske zajednice, koji zapravo dobivaju svoju zaradu zahvaljujući hrvatskom odgoju, to ne čine, nemojmo se čuditi što se jezik gubi. Ne može biti isprika ni to da djeca to ne žele, jer prema svojim iskustvima u mnogim našim mladima postoji „klica“, a hoće li to istjerati, ovisi o nama odraslima, koji smo odgovorni i za njih i za našu manjinsku zajednicu.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Iako je ljeto u punom sjaju, programi u organizaciji hrvatske zajednice u Mađarskoj ne jenjavaju. Zašto toliko programa? Važno je pokazati da jesmo i da postojimo!/? Naravno. Toliko ih ima da se često pitamo kako i na koji način fizički to popratiti. Davno je naš posao izmaknuo satima radnoga tjedna, a da ne govorimo o subotama i nedjeljama koje ne provodimo kod svojih kuća i sa svojom obitelji. Ne žalimo se. Radujemo se svim aktivnostima, i odazivamo se i pozivamo i tamo gdje smo pozvani i tamo gdje nismo pozvani. Dio je to naše uređivačke politike. Može se to i na drugačiji način, ali smatramo kako je naš posao više od posla te kako nam je mjesto u povorci. Ne misle svi tako, pa ni mnogi od onih koji bi po službenoj dužnosti trebali osiguravati javnost i protok informacija prema javnosti. Ne vidi se i ne prepoznaje uloženo vrijeme i trud, uzima se to kao prirodna stvar. Dokle to može ići tako. Za neke stvari doznamo tek kada su se dogodile, a neki i nisu željni naše medijske pozornosti, premda, kada im treba, sjetu se i Hrvata u Mađarskoj i njihovoga tjednika. Puno toga ne možemo popratiti i analizirati glede manjinske politike jer ni manjinski političari ne daju nikakve njene analize, niti potiču analitički tip dijaloga sa svojim medijima, niti žele analitiku u svojim medijima.

Izjavljuje se nepromišljeno, u hipu trenutka, bez sagledavanja njezinih posljedica misleći kako to donosi dodatne bodove. Spominju se neki, a neki se izostavljaju o kojima brinu i nad kojima, da tako kažemo, vlast i nadležnost imaju oni u čije se ime izjavljuje i nitko drugi. Šuti se onda kada bi trebalo govoriti, a govori se onda kada bi bilo znatno promišljenije šutjeti.

Hrvati u Mađarskoj, koji su nazočili prijemu na Veleposlanstvu Republike Hrvatske povodom Dana državnosti, još uvijek su pod dojmom izvrsnoga hrvatskog zamjenika premijera Republike Mađarske Tibora Navračića. Kolika promocija za nas i našu matičnu domovinu! Možda će to mnoge čelne ljude u hrvatskoj zajednici natjerati da usavrše svoje znanje ne da im gospodin Navračić ukaže čast i progovori s njima na biranome hrvatskom jeziku, a da mu oni jednako tako birano ne bi mogli odgovoriti. Jer Tibor Navračić, kazuju mi, govorio je, da tako kažemo, „iz glave“, bez papira umalo pet minuta, s naglaskom na kojem bi mu pozavidjeli mnogi. Ako je govor i naučio napamet, svaka mu čast.

Zahvalni smo mu na takvoj promociji vrijednosti hrvatskoga jezika i Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB – Ovogodišnja 44. međunarodna smotra folkloru održat će se u Zagrebu od 21. do 25. srpnja. Smotri će sudjelovati i imati radionicu gajdaš Andor Véghe te mohački KUD „Zora“. Smotra se održava pod pokroviteljstvom UNESCO-a i Hrvatskoga sabora, a bit će posvećena hrvatskim i svjetskim nastojanjima na zaštiti nematerijalne kulturne baštine koja potiče UNESCO i provode mnoge države svijeta. Sudionici smotre bit će nositelji nematerijalne kulturne baštine upisani u nacionalne i/ili svjetske liste. KUD „Zora“ predstaviti će u sklopu smotre pokladni običaj buša upisan na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine. Dana 21. srpnja u zagrebačkom Etnografskom muzeju, na Mažuranićevu trgu 14, s početkom u 19 sati otvorenje je izložbe fotografija i pokladnih krinki (u suradnji s mohačkim Muzejom „Kanizsai Dorottya“); 24. srpnja od 18 sati u Gornjogradskoj gimnaziji na Katarininom trgu održava se radionica „Gajde i dude“, pod vodstvom Andora Véghe, a 25. srpnja, s početkom u 21 sat, na Gradecu je nastup sudionika Smotre (program s Liste zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske i stranih gostiju), među njima i mohačkog KUD-a „Zora“.

Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!

Aktualno

Sastali se stručnjaci za zapošljavanje

U okviru projekta «Suradnja bez granica» mađarsko-hrvatske stručne akademije za zapošljavanje IPA programa, 15. lipnja u Jegerseku su se sastali stručnjaci za zapošljavanje iz Pečuha, Osijeka, Križevaca, Vinkovaca, Čakovca i Jegerseka u prostorijama Zavoda za zapošljavanje zapadnog Zadunavlja. Raspravljalo se o aktualnim pitanjima politike zapošljavanja dviju zemalja, te su se kolege iz Hrvatske upoznale sa jegersečkim Zavodom.

Predstavnici raznih zavoda za zapošljavanje prvo su se upoznali s djelovanjem područne službe jegersečkog Zavoda. Ambrus Kiss je govorio o problemima organiziranja rada u Zavodu, o velikom broju nezaposlenih, predstavio je novi informacijski centar preko kojeg se rješavaju mnogi zadaci politike zapošljavanja. József Gombás, stručnjak politike zapošljavanja bio je zadužen da govori o Paktumima zapošljavanja, koji se proširuju po cijeloj zemlji i postupnoj izgradnji njegove mreže. Utemeljenjem paktuma problematike zapošljavanja rješavaju se na području, na danim mjestima. Sudionici foruma upoznali su se i s mogućnostima zapošljavanja u civilnoj sferi. Ištvan Martinčević, upravitelj Nefitnog poduzeća za zapošljavanje Zala-kar, i Marija Szeder Kummer, glavna tajnica Udruge za zalska naselja, govorili su o mogućnostima zapošljavanja u javnom radu, i o ulozi zapošljavanja civilnih organizacija.

Sudionici su bili aktivni, postavljena su mnoga pitanja vezana uz financiranje, o održavanju veza s poslodavcima, o suradnji s obrazovnim ustanovama, kako se usklađuje potražnja i ponuda tržišta rada.

Područna služba Zavoda za zapošljavanje iz Osijeka već od 2005. g. surađuje sa Zavodom iz Pečuha i već su više puta imali zajedničke projekte, potpisan je i sporazum o međusobnoj suradnji, ali je ona većinom usmjerena da se granice otvore, da se razmjenjuju iskustva, ovaj projekt je usmjeren na stručne teme.

Prema sudionici foruma Eve Mladunović, predstavnice Područne službe Osijeka, zavodi u Mađarskoj i Hrvatskoj djeluju na sličan način. U njihovu zavodu također ima dobrih informatičkih kapaciteta, dovoljno stručnih djelatnika, ali unatoč tomu u Osječko-baranjskoj županiji na nekim područjima vrlo je velika stopa nezaposlenosti, dosegne i 33%, jer mnogi nemaju potrebnu školovanost.

Sudionici iz Hrvatske zanimali su se za suradnju s poslodavcima i srednjim školama, što je prilično problematično kod njih iako postoje mjesni i nacionalni programi za usklađivanje. Slične su teškoće u obje zemlje oko razmjera ponude i potražnje na tržištu rada. Vrlo je važno da se školovanje prilagodi potražnji, no to još uvijek nije usklađeno. Kod donošenja strategije uključene su obrazovne ustanove, ali kada dolazi do određivanja kvota kod upisivanja, slabo se uzimaju sugestije zavoda za zapošljavanje.

Na upit ima li razmjene radne snage preko granice, gđa Mladunović je odgovorila:

Mislim da već postoji suradnja radne snage, ali još nemamo dobru statistiku, dnevne migracije u statistikama ne postoje, mi imamo poduzetnike koji se šire preko granice u Mađarskoj i traže radnu snagu. Gospodarstvo prvo otvara granice. Vjerujem da će toga biti sve više. Imamo podatak zapošljavanja u inozemstvu, to je bila uglavnom Italija i Njemačka, a u posljednje vrijeme pojavljuje se i Mađarska.

Beta

SELURINCE – To naselje sredinom lipnja bilo je domaćinom poslovnog susreta predstavnika ŽK Virovitica i ravnatelja sajma Gazdanapok na kojem su se utvrdile detaljnosti oko sudjelovanja i predstavljanja gospodarstva Virovitičko-podravke županije i Hrvatske, u organizaciji Županijske komore Virovitica, na međunarodnom sajmu poljoprivrede Gazdanapok 2010, koji će se održati u Selurincu od 13. do 15. kolovoza. Organizator je sajma Baranjski županijski poduzetnički centar iz Pečuha, s kojim Županijska komora iz Virovitice ima potpisan sporazum o suradnji.

Santovo

Županijska sjednica

U utorak, 29. lipnja, u santovačkoj Hrvatskoj osnovnoj školi održana je redovita sjednica Vijeća Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, kojoj je predsjedao predsjednik Joso Šibalin. Pozivu se odazvalo sedmero vijećnika (od ukupno devetero), te četvero pozvanih članova Skupštine Hrvatske državne samouprave.

Na sjednici je prihvaćena izmjena proračuna za 2010. godinu. Budući da je Županijska hrvatska samouprava u proteklom razdoblju ostvarila 667 tisuća forinta novih prihoda, od toga je potpora županijske samouprave 350, a potpora dobivena putem natječaja za priredbe 317 tisuća, prihodi i rashodi su prihvaćeni jednako s 2 milijuna 404 tisuće forinta. Za materijalne izdatke planirano je 1,054 milijuna, a za troškove djelovanja kao potporu za sufinanciranje priredaba mjesnih manjinskih samouprava i udruga od šireg značaja 1,150 milijuna forinta. Osim toga raspravljalo se i o prijedlogu županijske samouprave za županijske nagrade. Kako smo saznali, bilo je tri prijedloga, a nakon tajnoga glasanja Vijeće je za županijsku nagradu «Za manjine Bačko-kiškunske županije» predložilo Anušku Šibalin Bajai iz Gare, koja je bila predložena i prošle godine, ali kako smo čuli, lani nikome od Hrvata nije dodijeljena nagrada, zbog čega je izraženo nezadovoljstvo županijske hrvatske zajednice.

Na kraju je bilo riječi i o programima ljetnoga razdoblja, o nedavnom hodočašću bačkih Hrvata Gospi od Utočišta u Aljmaš (Hrvatska), te organizacijskim pripremama za hodočašće 7. kolovoza na santovačkoj Vodici kod velebnoga Gospi-na kipa.

KOPRIVNICA – Od 2. do 4. srpnja, u sklopu 16. Podravske motive, u Koprivnici je održan Hrvatsko-mađarski gospodarski sajam u suradnji s Gradom Koprivnicom te uz financijsku potporu Europske komisije. Radi se o dvostranom sajmu K2.NET projekta koji financijski podupire Europska komisija putem IPA prekograničnog programa Hrvatska-Mađarska. Grad Koprivnica u suradnji s partnerima u K2.NET projektu, Gradom Kapošvarom i Poduzetničkim središtem Šomodske županije, osigurali su izložbeni prostor zainteresiranim koprivničkim i mađarskim obrtnicima. Cilj je Hrvatsko-mađarskoga gospodarskog sajma okupiti mala i srednja poduzeća s područja Grada Koprivnice, Grada Kapošvara i njihove okolice, te stvoriti prostor za razmjenu iskustva.

VIII. Šopronski hrvatski dani

Promocija Regionalnih studijov II, okrugli stol o budućem Hrvatsko-nimškom kulturnom centru, i folklorna parada

Ne znam je li najbolje mjesto za promociju knjige kafić na otvorenom, ali da svirka koljnofskih tamburašev Štrabanci daleko se je čula od šopronskoga Deákovoga trga 25. junija, u petak, to je jur sigurno. Nad lokalom Central Park Cafe, koji je sad u ruki angažiranoga mladoga Koljnofca, velikimi slovima se je dalo svim na znanje da se ljetos ovde držu VIII. gradski Hrvatski dani.

Koljnofski Štrabanci su zabavljali publiku i pri predstavljanju knjige

Regionalne studije II su predstavili zagrebački prof. Đuro Vidmarović, šopronski povjesničar András Krisch i predsjednik HMS-a u Šopronu dr. Franjo Pajrić

Za početak su organizatori i ujedno izdavači, mjesna Hrvatska manjinska samouprava i Šopronsko hrvatsko kulturno društvo, postavili prezentaciju *Regionalnih studijov II*, pod glavnim uredništvom dr. Franja Pajrića ki je pozdravio sve nazočne toga ljetnoga večera. Ovo izdanje uglavnom se teži povijesnim znanstvenim raspravama iz pera ugarskih, hrvatskih i nimških istraživačev, povjesničarov. U dvojezičnom predstavljanju najprvo je autor člankov András Krisch na ugarskom jeziku ukratko govorio o Francuskoj okupaciji u Mađarskoj (1809) i o zigananju Nimcev iz Šoprona (1946). Đuro Vidmarović, lektor ovo-ga dvojezičnoga izdanja, je naglasio da izuzetno je važna želja dr. Franja Pajrića da revitalizira multikulturalnost Šoprona i da pred većinskim narodom otkrije povijesnu činjenicu da u ovom gradu su živili i dandanas žive i druge zajednice zvana Ugrov ter da su oni zajedno stvarali jednu specifičnost ovoga grada. Kako je rekao, to nisu amaterska djela, nego politički referati i dobili smo knjigu ka nije cjelovita, ali more biti temelj za buduća istraživanja. Znanstveno vridnu knjigu je

nazvao i bogatstvom ovoga kraja koje će svakako ostati za povijest. Posebno je istaknuo iz objavljenih materijalov ulomak iz doktorske disertacije Splićanina dr. Igora Šipića koga je lanjski koljnofski boravak i susret pjesnikov toliko nadahnua da je napisao cijeli pjesnički ciklus sjajnih pjesam, posvećenoga Hrvatom na ovom prostoru. Štrabanci u dodatku s poznatim muzičarom Albertom Váradieom su i s ugarskim melodijama zabavljali sve širju publiku. Dva dane, ure dugo se je diskutiralo kod okrugloga stola o mogućnosti osnivanja i održavanja Hrvatsko-nimškoga kulturnoga centra u Šopronu, ka inicijativa će biti jedinstvena, prvenstveno u suradnji dvih manjinskih samoupravov, a vjerojatno i civilnih udrugov potaknutih narodnih grup. Pri razgovoru nisu nazočni bili samo hrvatski predstavnici grada Šoprona i Koljnofa nego i Rezső Hirschler, predsjednik Nimške manjinske samouprave u Šopronu, ter András Krisch, zastupnik te samouprave, a Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, s hasnovitim tanači je opskrbio buduće utemeljitelje ove zajedniče kuće. Uza to je izrazio i svoju želju da će rado pomoći u osnivanju te regionalne baze Hrvatov i Nimcev. Kako je rekao i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave dr. Franjo Pajrić, ov pionirski projekt dvih manjin lako bi mogao postati i uzorom za druge manjine u Ugarskoj, kako se valja skupno zasanjati i djelati na lokalnoj inicijativi pod šifrom „u zajedništvu je moć“. Predsjednik HDS-a je naglasio da HDS je sve svoje obaveze ispunio i dalje stoju na raspolaganje inicijatorom kim je gradsko zastupništvo osiguralo za spomenutu namjeru Rejpálovu kuću. Po planu bi u jesen slijedio zajednički sastanak političarov, veleposlanikov i zastup-

nikov civilnih udrugov kod šopronskoga gradonačelnika, a do novembra bi svakako morali osnovati novu ustanovu ku bi potom znali ispuniti različitim i izabranim programi, priredbami (početo od jezičnih tečajov, stalnoga mjesta za probe tamburašev, jačkarov, sve do studija internetskoga radija, knjižnice, informacijske točke, istraživačke baze itd.). Ako dojde do realizacije, „šopronski model“ peldodavnoga suživljenja i kontaktiranja vjerojatno će biti primjer za sve veće grade kade nek žive razni manjinci u istom položaju. U dodatku je Đuro Franković, negdašnji predsjednik krovne udruge Hrvatov, zanimljive detalje podilio ovput sa slušateljstvom o formiranju Saveza Hrvata u Ugarskoj.

Zadnji dan ove reprezentativne priredbe su se gosti i domaćini okupili na hrvatskoj maši u crikvi Sv. Mihovila, potom su pak pri folklornoj paradi još jednoč oduševili publiku šopronski i koljnofski tamburaši, tancoši Koljnofskoga kola, plesači Osnovne škole „Mihovil Naković“, Štrabanci, mališani čuvarnice „Duga“ iz Šoprona, KUD Gorani iz Delnica ter orkestar MŠ Kontesa Dore Našice, a i operna pjevačica Kinga Altorjay-Horvath u pratnji Tamása Szekendya.

-Tiho-

Najmladji predstavnici Koljnofa na Hrvatski dani u Šopronu

Publika na promociji knjige

Blagoslavljanje spomin-ploče u čast petroviskih farnikov

„Blaženi ki nazviščavaju Rič Božju!“

Na petroviskoj bučuri, 27. junija, u nedilju, za velikom mašom su se skupaspravili vjernici našega sela da osvidoču otkrivanje spomin-ploče u čast svim ovde služećim dušobrižnikom. Kako je rekao Tamás Várhelyi, petroviski farnik, to je pristojno zatvaranje Ljeta duhovnikov 2009/2010. Na mramornoj ploči od 1642. ljeta su navedena imena svih farnikov, a i točno razdoblje kade su služili Boga i petroviski narod u Pinčenoj dolini, i to Matija Rattaich, Mihovil Puharić, Ivan Leskovari, Matija Franković, Matija Lendvay, Tome Škilić, Filip Bernhard Duhreczky, Benedikt August, Ivan Kazonić, Jakov Ivan Čarman, Ivan Jožef Knezić, Jure Jožef Šma-

tović, Gregor Keršanić, Mikula Gerentsér, Jure Schleger, Ivan Karácsonyi, Franz Dobrović, Filip Pirošić, Anton Martin Martinović, Mate Blašković, Štefan Soldatić, Vince Kornfeind, Štefan Hantó, Jožef Strassner, Vince Karlović, Ivan Šneller i Tamás Várhelyi. Ploču su otkrili zastupnici mjesne farske općine Imre Filipović i Ferenc Takács, a ministri su položili sviću na grob ovde zakopan negdašnjim farnikom. Nazočno je bilo puno Petrovišćanov skupa s našimi gosponi u mirovini Ivanom Šnellerom i Rafaelom Krammerom, ki su se nedavno ozdravili od bolesti.

-Tiho-

Spomin-ploču su otkrili zastupnici mjesne farske općine Imre Filipović i Ferenc Takács

Čuda je ljudi došlo svečevati zatvaranje Ljeta duhovnikov

Tri naši farniki, Ivan Šneller, Tamás Várhelyi i Rafael Krammer, su peljali narod u molitvi i spominjanju

Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu

Proširenje znanja zanimljivim i zabavnim sadržajima

Tjedan nakon završetka školske godine, u organizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, od 13. do 18. lipnja priređena je već tradicionalna Mala ljetna škola hrvatskoga jezika, koja je pokrenuta prije 14 godina, a bez prekida održava se do danas. Osim učenika iz Santova, kojih je ove godine bilo nešto manje budući da je 15 učenika u isto vrijeme boravilo u Državnom taboru hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu, i ove su godine došli sudionici iz nekoliko bačkih naselja, odnosno škola u kojima se hrvatski predaje kao predmet.

Kako nam reče ravnatelj škole Joso Šibalin, prvenstveni je cilj Male ljetne škole što više saobraćati, komunicirati na hrvatskom jeziku, upoznati se s kulturom hrvatskoga naroda, običajima, narodopisom, folklorom, a prvi put od ove godine radila je i tamburaška sekcija. Svake im godine dolaze i djeca iz okolnih naselja, prije svega iz Bačke, iz onih škola u kojima se odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika, ili se jezik predaje

u obliku kružoka. Mala ljetna škola dobra je prilika da sudionici prošire svoje znanje.

Tijekom tjedna učenici su sudjelovali na raznim jezičnim, kulturnim, zabavnim i športskim sadržajima, svime za što preko školske godine nema dovoljno vremena, a dva puta bili su i na kupanju u toplicama i u bazenu u susjednom Dautovu. Govorne vježbe, pjevanje, likovna zanimanja, ples i šport samo su dio bogatih i raznovrsnih sadržaja, kojim su se svakodnevno bavili na zanimanjima ili u slobodno vrijeme.

Dobra je to prigoda i za međusobno upoznavanje s učenicima iz drugih naselja, i novih i onih koji već godinama dolaze u Santovu. Za učenike osmog razreda bilo je to ujedno i posljednje druženje s dugogodišnjim prijateljima i nastavnicima.

U okviru Male ljetne škole hrvatskoga jezika, u utorak, 15. lipnja, održana su i pre-

davanja za nastavnike kao početak projekta razvijanja obrazovnih materijala za hrvatske škole u Mađarskoj.

Već po običaju, posljednjega dana Male ljetne škole, u petak, 18. lipnja, u mjesnom domu kulture upriličena je završna školska svečanost u okviru koje su nagrađeni najbolji učenici, te najuspješniji na raznim predmetnim, kulturnim i športskim smotrama i natjecanjima.

S. B.

Snimka: G. Győrvári

Razgovor s Tiborom Radićem, ravnateljem KPCO Hrvata iz Mađarske, Pansiona „Zavičaj“ u Vlašićima na otoku Pagu

Sedam tisuća rezerviranih noćenja nagovješćuje uspješno poslovanje i turističku sezonu

Za vrijeme prvoga Državnoga tabora hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu u Hrvatskoj, koji je u organizaciji Hrvatske državne samouprave ove godine priređen od 13. do 20. lipnja (drugi od 20. do 27. lipnja), razgovarali smo s Tiborom Radićem, ravnateljem Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske, odnosno Pansiona „Zavičaj“.

Razgovarao: Stipan Balatinac

Pag – najljepši i najsunčaniji otok na svijetu

Drugu godinu zaredom, prvu potpunu sezonu vodiš Pansion «Zavičaj» d. o. o. u Vlašićima. Kakav je početak ove sezone, za koju si već imao vremena pripremiti se, koliko je gostiju u predsezoni?

– Na početku mi dopustite da pozdravim naše čitatelje s najljepšeg i najsunčanijeg, i po tome najjedinstvenijeg otoka na svijetu, s kamenitog otoka Paga. Nitko ne vjeruje, ali, evo, već mjesec dana uopće nema kiše. Mene zovu iz Mađarske od početka svibnja, i to moram naglasiti, jednostavno ne vjeruju da je tu sunčano i lijepo vrijeme. Iako na Istri, u Splitu, i na Visu pada kiša, ovdje na Pagu skroz je sunčano. To je zbog toga što je otok od kamena koji se neshvatljivo zagrije, pa jednostavno može rastjerati oblake. Kako možete vidjeti i svojim očima, plavo je nebo nad nama, ljudi su na plaži i kupaju se u moru koje ima 26 stupnjeva.

Radovi na obnovi nastavljaju se

Lani kada si, zapravo, preuzeo poslovanje na Pagu, nisi imao mnogo vremena, vjerojatno je bilo i dosta problema s kojima si se morao suočiti. Kako si ih uspio riješiti, i kako je počela nova sezona?

– Ustvari, kao što nam je svima dobro poznato, imali smo puno problema. Sve smo to stigli riješiti, ali radovi na obnovi nastavljaju se i ove godine. Promijenili smo cijeli krov odmarališta pokriven šindrom, što je bilo po svemu suprotno od onoga što odgovara ovom podneblju. Riješili smo i najveći problem odvoda, kanalizacije, odnosno septičke jame, što dosada nisu napravili, i to je sada već prošlost. Imamo rješenje Hrvatskih voda o tome da su prihvatili, dok ne bude kanalizacije u Vlašićima, dobili smo uporabnu dozvolu, te s time više nikakvih teškoća nemamo. To je najveće postignuće ove godine, osim spomenute obnove krova. Osim toga smo promijenili pločice u dvorani na recepciji što su se podigle zbog nedostatka izolacije, kako smo ustvrdili s majstorima, što je sada nadoknađeno i u restoranu. Svaka druga pločica se digla zbog prokišnjavanja i

podvodnih voda jer nije bilo izolirano. Jednostavno to su propustili, ne znam zbog kojih razloga, ali i to smo sve popravili, i to vlastitim sredstvima, bez ikakvih financijskih poticaja. Osim toga moram naglasiti održavanje i solarni sustav koji je bio kvaru, a uz to smo cijelo zdanje uspjeli oličiti, prozore obojiti, kvake smo promijenili na vratima. Jer to je ipak hotel, pa ne mogu biti aluminijske kvake, kao što su imali moja baka i djed na špažju. Dok nam gosti dolaze, moramo i na te sitnice paziti. Uspjeli smo, što je također jedno od najvećih dostignuća, nakon toliko godina, i to zahvaljujući vlastitom zalaganju, dovesti internetsku mrežu ADSL u Vlašiće.

Očekuje se sedam tisuća noćenja, a moglo bi biti i osam

Upravo su u tijeku državni tabori za djecu. Kako je počela, prošla predsezona? Kakav je odaziv gostiju, što očekuješ?

– Nažalost, ova je godina počela vrlo teško jer smo zbog jednog smrtnog slučaja izgubili čak 400 noćenja. Poznato je da je iznenada preminuo načelnik grada Sigeta (Szigetvár), koji je rezervirao (zauzeo) i uplatio avans (predujam), ali zbog smrtnog slučaja morao sam vratiti već uplaćeni novac. I za veljaču i travanj, tako smo izgubili 400 noćenja. Poslije su otkazali i gosti iz Gradišća zbog nevremena iako sam im javio da je na

Pagu vrijeme lijepo, nisu vjerovali. Isto i jedna grupa iz Slovenije. Znači da smo izgubili 500 noćenja već u predsezoni, ali sada to možemo nadoknaditi. Ne bih rekao ništa unaprijed, ali se mogu pohvaliti da već sada imama rezervirano sedam tisuća noćenja, pa smo do kraja rujna gotovo popunjeni. Jedva ima mjesta do 1. listopada. Neki koji još žele, mogu se prijaviti, ali svaki dan popunjenost raste. Zato predlažem svima koji žele doći da što prije rezerviraju mjesto jer im nigdje nitko

ne može jamčiti tako lijepo, sunčano i toplo vrijeme kao na otoku Pagu. Svima onima koji ne vjeruju, pozivam ih da se sami uvjere, a ako vrijeme ne bude lijepo, častim ih porcijom dagnje, naravno, besplatno.

Spomenuo si da je rezervirano sedam tisuća noćenja, što nagovještuje uspješno poslovanje za ovu godinu. Osim toga u tijeku su dva državna tabora hrvatskoga jezika i kulture u organizaciji HDS-a.

– Mogu slobodno izjaviti, potvrditi da je tabor vrlo uspješan, djeca su jako marljiva i poštena, a i nastavnice svaka čast jer se vidi da djeca uživaju. Prva skupina bila je na Kornatima, druga će u špilju u Modrić. Svaki dan imaju svoj program, zanimanja i razne zadaće, ali jednako tako odlaze i na kupanje. Nikakvu, ni najmanju štetu nisu napravili, jezično je bilo vrlo uspješno, i to samo treba nastaviti.

Jedinstvena ponuda otoka Paga i Pansiona „Zavičaj“

Spomenuli smo što je uloženo, napravljeno u proteklom razdoblju. Da spomenemo i kapacitet zdanja, cijene boravka, uvjete koji su vam na raspolaganju. Što možete ponuditi gostima koji dođu u „Zavičaj“?

– Svakako moramo kazati, možda još neki ne znaju, otok Pag jedini je otok na Jadranu koji raspolaže s pet zaštitnih znakova UNESCO-a. Zaštićeni su paška čipka, sol, janjetina, paški sir, paški baškotin (vrsta dvopeka) što časne sestre prave... Ne govoreći o tome da je na Pagu jedan od najstarijih maslinika na svijetu. To također valja pogledati, zatim špilje, razni izleti brodovima u obližnje nacionalne parkove, jedinstvena gastronomija.

Što nudi sam objekt, s kakvim kapacitetom raspolaže, kakva je hrana, sobe...?

– Imamo mjesta za sto osoba, odnosno 120 s pomoćnim ležajevima. Za jedno noćenje s polupansionom plaća se 28 eura, oko 200–210 kuna. U tome je doručak, jedan glavni obrok, doručak i večera švedski su stol. Osim toga imamo ala carte, čime se svaki gost i mještani koji nailaze mogu koristiti. Imamo najsolidnije cijene, primjerice cijena jedne kave stoji četiri kune, točeno pivo 12, sokovi devet-deset kuna, litra jamničke vode je 15, za razliku od drugih gdje je 20–25 kuna.

Spomenuli smo da je ovo KPCO Hrvata iz Mađarske. Kakva su tvoja iskustva, koliki je udio Hrvata iz Mađarske među gostima? Poznato nam je da naši Hrvati ujedno daju i neke sadržaje, programe za ovdajšnje goste.

– Svakako je najveće priznanje, ali se ne želim hvaliti, svi gosti koji su nam bili lani, i ove su godine rezervirali, i ne samo oni nego su povukli još i novih 3-4-10 gostiju, što znači da su bili zadovoljni, u suprotnom se vjerojatno ne bi vratili, uplatili predujam, a neki već i cijeli iznos. Najviše nam dolaze Hrvati iz Mađarske, negdje 90 posto gostiju iz

Mađarske, od toga 70 posto su Hrvati, ali imamo i goste iz Češke, Slovačke, malo iz Italije, iz Zagreba, također iz Njemačke, ali i iz Australije i SAD-a, podrijetlom iz Vlačića, koji već tu nemaju ništa, dolaze nam na večeru ili i na noćenje.

Možemo organizirati raznorazne programe, imamo jako dobre odnose sa zadarskim županom Stipom Zrilićem, s paškim gradonačelnikom Antom Fabijanićem Njekulinom, s predsjednikom TZ Slavkom Pernarom, s kojima smo u svakodnevnom kontaktu. Naši Hrvati koji dolaze iz Mađarske, u svibnju su nam bili članovi KUD-a «Drava», a prije iz Lukovišća, nastupali su i u Vlačićima, i u Pagu, zajedno su plesali s domaćinima kukunješće, kolo. Treba spomenuti da su mještani u Vlačićima organizirali klapu Kulina, prvi put i KUD u Vlačićima, koji su nastupili i za vrijeme tabora. Naš je predsjednik Hepp bio nazočan, te je mještanima zahvalio na takvim zajedničkim poticajima i aktivnostima.

U iščekivanju uspješne sezone, o planovima za budućnost

U iščekivanju smo jedne uspješne turističke sezone. Kakve planove imate?

– Svakako bih ponovio kako imamo predbilježbu za sedam tisuća noćenja, što „Zavičaj“ nikada nije imao. Možda bi u iznimnim vremenskim prilikama moglo biti i do osam tisuća noćenja, što bi nam omogućilo da pružimo još komfornije uvjete za bolji boravak, mislim na televizore, ekrane u sobama, saunu. Imamo već ADSL internet. Svakako želimo i na plaži nešto napraviti. Imamo deset ležajeva za plažu, ali bismo trebali 40–50, izgradili smo i tuševe na plaži, što će ovih dana proraditi. Poslije, ako Hrvatska uđe u EU, onda bismo pokrenuli i projekt kanalizacije koja bi mogla biti izgrađena do 2013. godine. Mogli bismo ostvariti i multifunkcionalnu sportsku dvoranu u dogovoru i na teret grada Paga te europskih natječaja. To su mogućnosti koje moramo iskoristiti.

Zaštita okoliša, uređivanje plaže

Na pobudu predsjednika Miše Heppa, a da bi se sačuvao red i čistoća na plaži, djeca su demonstrativno skupljala otpad i smeće na plaži, što je već nakon 2-3 dana urodilo plodom.

– Istina da smo na tome već radili, samo sve ide malo teže jer smo na otoku, ali čim su to vidjeli mještani, u istom trenutku, sutradan su već osigurali pet kanta za smeće, a već u tijeku je da uskoro dobijemo i mobilne biowc-kabine na plaži.

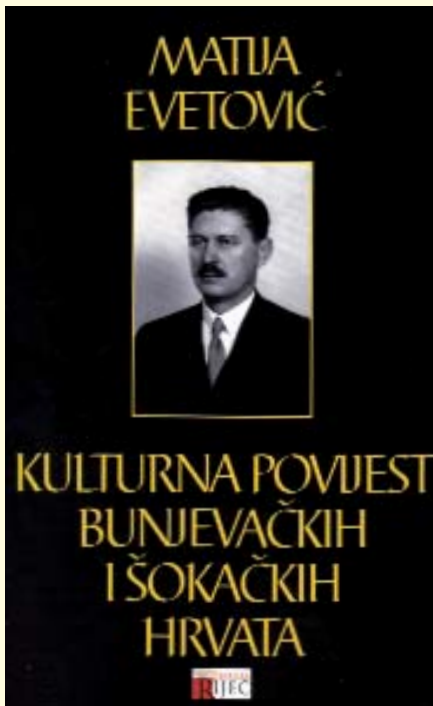
Hvala Ti na razgovoru. Želim vam uspješno poslovanje i turističku sezonu.

Hvala vama, i pozdrav svim čitateljima.

BOJEVO – U organizaciji Mjesne i Hrvatske samouprave sela Bojeva, 12. lipnja održan je Dan sela i „Hrvatskih veza“. Pozivu se odazvalo i brojno izaslanstvo iz zbratimljenog naselja Podravske Sesveta, onkraj Drave, s kojim Bojevo ima dugogodišnje veze, a Danu je nazočio i predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp te brojni Hrvati iz naselja u Šomođskoj županiji u kojima obitavaju i imaju utemeljene hrvatske samouprave. Nakon svečanog otvaranja Dana sela i uvodnoga govora načelnika Ádáma Horvátha, prišlo se polaganju vijenca kod spomenika palima u I. i II. svjetskom ratu, među kojima je velik broj upravo Hrvata iz Bojeva, te je odana počast mađarsko-hrvatskim junacima. Slijedilo je natjecanje u kuhanju mnogih družina. Istakli su se brojni kuhari svojim specijalitetima, a usporedno su se odvijali sportski programi za djecu, predstava udruge streličara, izložba u jurti. Osiguran je bio i zdravstveni šator gdje ste mogli izmjeriti krvni tlak, idealnu težinu, razinu šećera... Nije izostalo ni natjecanje u pučkim igrama, te izložbe ručnih radova: vezovi, čipke, gobleni, te izložba golubova i peradi iz Barče. Održano je tradicionalno natjecanje pučkih spregova, jahanje i konjička predstava, a bogati glazbeni i kulturni program obilježio je i nastup tamburaša iz Podravske Sesveta. Dan je ostvaren potporom Mjesne samouprave, Hrvatske državne samouprave, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Zaklade za nacionalne i etničke manjine te Hrvatske samouprave sela Bojeva, na čelu s Jozom Solgom.

ŠOMOĐVAR – Proslava Dana Svetog Ladislava održana je 27. lipnja. U šomođvarskoj crkvi održana je misa u spomen na Svetog Ladislava. Pozdravne govore održali su župan koji je pozdravio okupljene i uzvanike, među kojima gošće iz konzulata, izaslanika ministra obrane Republike Mađarske i načelnike susjednih hrvatskih općina. U svom obraćanju istaknuo je značenje kralja Ladislava u mađarskoj povijesti i naglasio njegove vrline u upravljanju i uređenju države. U ime načelnika i parlamentarnog zastupnika Józsefa Attilé Móringa nazočne je pozdravio njegov zamjenik. Nakon mise položeni su vijenci na mjesto prvoga groba kralja Ladislava. Program je nastavljen nizom događanja – natjecanjem u gađanju lukom i strijelama, predstavljanjem old timera, kulinarskim natjecanjima i pečenjem kolača, crtanjem na asfaltu. Otvorena je i slikarska izložba Gyurina Pálné u općinskoj kući – izjavljuje za Hrvatski glasnik konzulica za kulturu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Katja Bakija koja je nazočila priredbi uz generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov.

Objavljena „Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata”
dr. Matije Evetovića

Nakladom NIU „Hrvatska riječ” objelodanjeno je kapitalno djelo dr. Matije Evetovića „Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata”. Djelo je nastalo nakon pomnoga višedesetljetnog proučavanja brojnih izvora i zamašne građe. Dr. Matija Evetović ga je napisao je u deset poglavlja. U prvom je obuhvatio sve što se po njegovoj prosudbi tiče našega podrijetla, drugo je poglavlje o vjerskim, a treće o prosvjetnim prilikama. U četvrtom poglavlju piše o novinama i časopisima, u petom o narodnim pjesmama i pripovijetka, zatim o zagonetkama i igrama, o običajima i nošnji.

Od šestog poglavlja piše o književnim prilikama u 17. stoljeću, označavajući *Mihajla Radnića* našim prvim književnikom, u sedmom obrađuje književnost 18. stoljeća, u osmom književnost 19. stoljeća, u devetom književnost 20. stoljeća, a u desetom poglavlju nastoji navesti one samozatajne pojedince koji su djelovali na javnom, prosvjetnom, vjerskom i nacionalnom polju pridonoseći „podizanju svijesti ovog zanemarenog i napuštenog puka”. U završnoj riječi pak ukazuje na izvore, dajući popis arhiva obuhvaćenih tijekom pripreme i pisanja ovog djela, te, dakako, pregled svih rukopisa i tiskovina kojima se služio. «Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata» dr. Matije Evetovića može se kupiti po cijeni od 1250 dinara – u Uredništvu NIU „Hrvatska riječ” i u knjižarama „Danilo Kiš”, „Plato” i „Školska knjiga”.

Glavna skupština Matica hrvatske

Najstarija hrvatska kulturna ustanova Matica hrvatska ove je godine svoju Glavnu skupštinu prvi put održala izvan granica Republike Hrvatske, 19. lipnja 2010. godine u Etnoselu Herceglazu blizu Međugorja, u Općini Čitluk. Biral se vodstvo, a pravo glasovanja imalo je 159 zastupnika koji su se odazvali Skupštini, birajući članove svih upravnih tijela Matice hrvatske na mandat od četiri godine. Na Glavnoj skupštini Matice hrvatske Maticu hrvatsku ogranak Pečuh predstavljao je tajnik Ivan Gujan.

Glavna skupština Matice hrvatske održava se svake dvije godine, a svaka druga skupština je izborna. Na izornoj skupštini Matice hrvatske biraju se članovi Predsjedništva, Glavnog odbora, Nadzornog odbora i Časnog suda Matice hrvatske. Kandidati koji se natječu za dužnosnike Matice hrvatske trebaju osvojiti iznadpolovičnu većinu zastupničkih glasova kako bi bili izabrani, a mjesto odbornika zauzimaju oni koji prikupe najveći broj glasova. Igor Zidić ponovno je izabran za predsjednika Matice hrvatske, za njega je glasovao 151 od 159 zastupnika; za potpredsjednike su izabrani Stjepan Damjanović, Stjepan Sučić i Ante Stamać, a za glavnog tajnika opet je izabran Zorislav Lukić, za književnog tajnika Tonko Marojević, te za gospodarskog

tajnika Damir Zorić. Zastupnici Glavne skupštine Matice hrvatske u Bosni i Hercegovini boravili su četiri dana (od 17. do 20. lipnja) te su posjetili Grude, Ljubuški, Čapljinu, Stolac, Mostar, Široki Brijeg, Posušje, Međugorje i Čitluk, gdje su se upoznali s prirodnim ljepotama, kulturnim sadržajima i povijesnim znamenitostima tih hercegovačkih krajeva. Hrvatska pošta Mostar izdala je prigodnu poštansku marku, žig i omotnicu u povodu Glavne skupštine Matice hrvatske u Čitluku. Izdan je i „Kulturno-povijesni vodič kroz Hercegovinu i Bosnu” autora Radoslava Dodiga, a proizvedene su i prigodne žilavka i blatina s imenom „Matica hrvatska”.

-glasnik-

Mohač

Obilježena 40. obljetnica Južnoslavenskoga kluba

U suorganizaciji Šokačke čitaonice i Magde Kővári Szalai, 19. lipnja obilježena je 40. obljetnica utemeljenja Južnoslavenskoga kluba pod okriljem nekadašnjega Prosvjetnog središta Béle Bartóka. Nekoliko naraštaja djece, mladih odraslih i starih desetljećima je uspješno njegovalo narodnosne tradicije, baštinu svojih predaka, napose narodnu glazbu, ples i kulturu. Na susretu nekadašnjih članova Južnoslavenskoga kluba, utemeljenog davne 1969. godine, Magda Kővágó Szalai, koja je desetljećima vodila mohački klub, kronološkim redom prisjetila se najvažnijih događaja iz prošlosti, posebno onih koji su obilježili rad civilne udruge. Putem njezina osvrta, ponovno su oživjeli razni festivali, nastupi, brojne organizacijske poteškoće i problemi oko održavanja, njegovanje prijateljske suradnje s udrugama i naseljima u matičnoj zemlji. Bilo je riječi i o suradnji s Hrvatskom manjinskom samoupravom grada Mohača, koja je utemeljena nakon demokratskih promjena u Mađarskoj, o osnivanju bazične hrvatske knjižnice u Mohaču, o sustavnom obogaćivanju knjižnog fonda i o brojnim drugim zbivanjima. Na sastanku su se i poimence prisjetili najzaslužnijih članova koji su se istaknuli u osnivanju i organiziranju Kluba, za očuvanje nacionalne svijesti, posebno se prisjetivši onih koji više nisu među nama, koji nisu mogli doživjeti ovu okruglu obljetnicu.

S. B.

MOHAČ – Muzej „Dorottya Kanizsai” ivanjske noći, 24. lipnja, u Ulici Városháza organizirao je priredbu pod nazivom „Putovanje kroz vrijeme”. U program su uvrštene projekcije mohačkih fotografija s početka 20. stoljeća iz arhiva muzeja, film Antala Mayera iz 1973. o mohačkome „Južnoslavenskom klubu”, nadalje bilo je mogućnosti za fotografiranje u kazališnim dekoracijama nekadašnjega fotografskog ateljea Predács, uz razne rekvizite i odijela, a mogao se je nabaviti i najnoviji broj Informayera s posvetom Antala Mayera i s izvornim žigom Udruge Muzeja Ljudevita II. iz 1923. godine.

Trenutak za pjesmu

Đuka Galović

Kiša pada, dika u livada

Kiša pada, dika u livada,
Mila mam, da sam sada tamo.

Dodi, diko, ako možeš sada,
Da čuvamo krave u livada.

Dodi, diko, lipe su nam zgode,
Da beremo crvene jagode.

Dodi, diko, do našeg jasina,
Jer pod njim je gusta ladovina.

Čestitke za dijamantni pir

Šetajući u koljnofskoj Kolodvorskoj ulici, na trotuaru moramo opaziti štige ke nas peljaju u nekadašnji frizerski salon teca Tončija. Šetajući uz ov stan, nam dojde čuda ča napamet iz ditiinjstva. Pred oči mi se odigra film. Otvorena vrata salona, u njemu na suri stolci sidu muži i dičaki i čekaju na svoj red. Kot kad bi nešto dilili zaman.

Koljnofski farnik Antal Németh čestita hižnomu paru prilikom jubilarne maše

Ne, ništa posebnoga se ovde ni događjalo, samo svi su čekali na teca Tončija ki je neumorno šiškao naše selske i muže iz cijele okolice. Uz to je samo povidao i povidao... O čemu? O svoji lipi ili ponekad i čemerni i tužni doživljaji. Preživio je ropstvo u Ruskoj i zahvaljujući svojega hrvatskoga materinskoga jezika, većputi se i spasio od teških i opasnih situacijov. Kad je došao domon, si je našao ljubljenu ženu s kom si je osnovao i familiju. S tetom Tinkom su peldodavno odgajali svoje potomke, a iskreno rečeno, i svakoga ki je stupio u Lajkušev stan i salon.

Sada su, nažalost, vrata frizerskog salona zaprta, ali svenek nas spominjaju na prošlost,

OSIJEK – Tijekom Surduka, međunarodnog festivala vina, umjetnosti i turizma, koji je održan na raznim mjestima u Baranji, Etnografski odjel Muzeja Slavonije, kao partner Surduka, otvorio je svoja vrata bogatoj baranjskoj tradicijskoj kulturi, njezinoj glazbi, plesu, znanjima putem koncerta i radionica. Tako je priređen cjelovečernji gajdaški koncert članova Udruge glazbene starine – Orkestar Mišina. Glazbenici: Andor Végh, Tomislav Livaja, Ivan Lović, Anita Tomoković i drugi. U sklopu Festivala održane su i dvije radionice u Muzeju Slavonije. Radionicu izrade tradicijskih glazbala diplica i piska s učenjem tehnika ukrašavanja rezbarenja i rovašenja vodio je, kao i lani, Andor Végh.

Tinka i Tonči Pajrić u Koljnofu su pred kratkim svečevali dijamantni jubilej hištva

na ditiinjstvo i na lipa vrimenta. Teta Tina je svenek bila uz svojega muža i njemu pomogla. Šezdeset ljet je minulo. Znam da ste morali ponekad jako žuki kruh jisti, ali, vjerujte nam, vridno je bilo. Mi ostali se nek moramo Bogu zahvaliti da imate mogućnosti svečevati ove lipe krugle jubileje u krugu svojih ljubljenih, kih ni malo kad je kakovo svečevanje.

Tako se i našla velika množina ljudi na vašem dijamantnom piru 8. majuša u crikvi Svetoga Martina kade ste pred koljnofskim farnikom Antalom Némethom još jedanput ponovili ceremoniju hištva i obećali vjernost i ljubav.

Dragi slavljениki! Željim Vam dobro zdravlje, veselje u krugu svoje obitelji i Božji blagoslov. Živili!

Ingrid Klemenšić

SOLIN – Međunarodna manifestacija Ethnoambient Salona 2010 održava se u Solinu od 22. do 24. srpnja, uza sudjelovanje niza glazbenih sastava i umjetnika iz Hrvatske i svijeta te uz niz radionica. Ethnoambient Salona, glazbena proslava kulturne raznolikosti, središnje i najznačajnije World Music festivalsko događanje u Hrvatskoj, ove godine nudi tri koncertne večeri te višednevne radionice sviranja tradicijskih puhačkih glazbala i ljerice. Tako 23. srpnja nastupa kulturna skupina Kries Mojmira Novakovića čiji je glazbenik već niz godina i gajdaš Andor Végh iz Pečuha, koji će uz nastup s Kriesom i ove godine voditi jednu od radionica Ethnoambient Salona 2010. Naime u sklopu dodatnoga festivalskog programa i ove se godine održavaju glazbene radionice koje sufinancira Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, tako i radionica tradicijska puhačka glazbala čiji je voditelj Andor Végh koji podučava složenije tehnike sviranja dipli, gajda, dudu i mijeha.

ZAGREB – Hrvatski leksikografski zavod „Miroslav Krleža” objavio je Hrvatski franjevački biografski leksikon, jednosveščanu monografiju posvećenu franjevcima na hrvatskome povijesnom, narodnom i kulturnom prostoru. Leksikon je tiskan u povodu obilježavanja 800. obljetnice utemeljenja Franjevačkoga reda i svojevrсна je povijest Reda, navodi se u priopćenju Leksikografskog zavoda. U Leksikonu se mogu naći podaci o radu i životu oko dvije tisuće osoba, njihovu vjerskom, crkvenom, kulturnom, prosvjetnom, znanstvenom, gospodarskom, političkom, ali i humanitarnom radu.

Mladi članovi KUD-a „Martince” s gajdašem Pavom Gadanjijem

Opatija, s betoniranom obalom

Djevojka s galebom – opatijska skulptura kipara Zvonka Cara

Istra: srce i violina

Plominski zaljev odozgo

Što čini slučajnost: s prijateljima Mađarima se nađemo baš na jadranskoj obali. I oni bi odavde brodicom na Brijune, ali se ne snalaze u propisima koji strogo reguliraju pristup na čuvene otoke. Štoviše: i u prijemu mještana su se razočarali. Na pomoć su imali dvojezični putnički rječnik, pa su se obratili uličnom prodavaču sladoleda. Gospodine, gdje je brodsko пристаниšte? – pitali su ugostitelja. On je samo rukom mahnuo da ga ostave na miru, dosta mu je gnjavaže turista s istočnog bloka, praznih novčanika, kojima je samo njegova informacija potrebna, a sladoled ne.

No mi, kao poznavatelji hrvatske duše, hrvatskoga mentaliteta, ispraviti ćemo grešku neotesanog domaćina, koji na kraju krajeva ipak od nas putnika živi.

Tada još ne slutimo da ćemo i mi podbaciti. Čekaju nas naime nova, ne baš povoljne kušnje. U luci će nas službene osobe nacionalnog parka uznemiriti. S dosadnim licem daju nam do znanja da su čak za dvije rute tamo sve karte rasprodane, što znači, dva-tri sata treba da pričekamo. No problem! Čekat ćemo, imamo vremena. Ali službena osoba zjurado nam još dodaje: i natrag samo u kasnu noć ima brodske karte za nas. Ni to nije prepreka. Ali je cijena koju smiju tražiti: 800 kuna (više od 30 tisuća forinti) za četiri osobe! Evo nama društvene promjene! Za vrijeme Tita zbog ideoloških razloga bili su zatvoreni Brijuni za masu ljudi, a sad zbog materijalnih.

Poslije svega toga znanci nam rezignirano konstatiraju: nije ovdje važan turist, koji sa svojim uznemirujućim pitanjima smije smetati mještanima. Dosta je ako samo pare ostavi kod njih. Prije negoli bismo se složili s time, pokušavamo umiriti prijatelje govoreći

im: kao svako rezimiranje, i njihovo nije sasvim ispravno. Gledajmo optimistično na hrvatski turizam! Na prirodne ljepote mora, cijele obale, na sve vrednote Istre, oblika srca. Krenimo prema jugu, zatim opet do zapadne obale! Putujući autom do Plomina, promatramo obalu; kao da sjedimo u helikopteru. Na ušću zaljeva se susretnemo s pečuškim motociklistima. Vozači na dva kotača iznad svega vole te visinske, vijugave ceste na kojima je skroz obilježena puna crta, koju oni s lakoćom prebrode pretječući duge kolone vozila koja se ovdje stalno nagomilavaju.

Ispred Vodnjana tlo je sasvim crveno, što baš pogoduje uzgoju vinove loze. Za te svrhe rabe 10.000 hektara zemlje. Osim svjetskih sorata (merlo, cabernet sauvignon i pinot) više pozornosti su vrijedne autohtone vrste. Među njima teran koji daje vino tamnorubinske boje (boje zečje krvi, kako bi mještani rekli). Tu je i čuvena malvazija, zelenkastog odsjaja. Rose vino poluotoka je Hrvatica, sa zaštićenog zemljopisnog podrijetla vinogorja Bujstine.

Proizvođači vina se trude da što više vinskih cesta ponude žednim, znatiželjnim putnicima. U tome nisu baš uspješni, naime rezultat njihova rada jedva se vidi jer turisti (izuzev nekih) obilaze te ceste, ili ih ne nađu. Možda i zbog manjkavosti promidžbe. Znatno su uspješniji proizvođači originalnog istarskog pršuta. I Vodnjan ima modernu pršutanu, po kojoj nas vodi mlada, simpatična domaćica Mikela Bursić pokazujući i na neke tajne proizvodnje. Važna je tehnologija, ali još su važnije neke stoljetne tajne koje se od pokoljenja do pokoljenja prenose. Tako misle i neki pravi gurmani, stručnjaci koji naglašavaju da nikakva elektronika ne može nadoknaditi stare kamene konobe gdje pršut zri

pomoću jesenske i zimske bure. Naravno, prije stavljanja u konobu pršut se dobro namaže smjesom koja se sastoji od soli, papra, i sa sušenim komadićima listova ružmarina. Taj pršut Istrani zovu violinom jer slični na to glazbalo, a i sadržajno asocira ne neku vrstu umjetnosti. I reže se dugim, nježnim rezovima; pošalica kaže: kao kad se svira violina.

Ako smo već u Istri, nećemo propustiti da vidimo djelić Kvarnera. Kraljica hrvatskog turizma Opatija malo nas otuđuje. Vidi se da su je bogati ljudi gradili u doba Austro-Ugarske Monarhije. Skroz betonirana obala nije baš za svačiji ukus. No podnožje Učke (1400 m) ipak je klimatično ljetovalište. Šteta što Opatija nema muzealnih vrijednosti. Putnički vodiči u toj kategoriji spominju tek Villu Angiolinu, zajedno s botaničkim vrtom.

Osobitih kulturno-povijesnih vrijednosti ni M. Draga nema. Ali se ona kilometar dugom šljunčanom plažom može ponositi, što je rijetkost u stjenovitoj, kamenitoj Istri. Tko starine voli, isplati mu se uspinjati se po 745 stuba, kako bi stigao do odredišta. Gradić sa, svega 350 stanovnika, skroz je opkoljen kamenim zidovima. Na svakom pedlju osjeti se miris srednjeg vijeka. Dapače, duh prethistorijskog doba kada su strme obale nastavali stari Liburni. U ono doba počašćen je bio onaj koji je stekao pravo da kroz gradska vrata uđe u grad. Za to danas nije potrebna posebna dozvola. Iznad ulaznih vrata lijepo je sačuvan habsburški grb iz 1634. godine. Mjestance izgleda organsko jedinstveno: zgrada do zgrade, ali sve povezano, kao u nekom grozdu. Prava organska arhitektura! – koju u ono doba, naravno, nisu nazivali tako. Vijugave, krivudave uličice sve nas vode prema središtu (zalutati je nemoguće), kojim dominira trobrodna barokna crkva.

Jedinstvena je panorama s vrha. Ta preglednost izvanredne je vrijednosti bila za nekadašnje branitelje sela. S lakoćom su primijetili kada im se neprijatelj približavao

iz daljine. Njemu su priredili takav doček kakav je zaslužio. Ljubaznije se odnose potomci Liburna danas prema turistima. Naravno, vrijedi još stara regula: svakome po zasluži... To je mjerilo kod ugostitelja koji u većini ipak sa široko otvorenih vrata čekaju lutajuće osobe modernog doba, to jest turiste, od kojih loše ili bolje žive, prežive...

Foto: Marko Goda
Josip Mihović

Mlada domaćica Mikela Bursić reže nam originalan istarski pršut

Lijepo sačuvani austrougarski grb iz 1634. godine

Ugodna, sunčana plaža

„Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene”

Tradicionalno, 9. lipnja arhivska služba u cijelome svijetu obilježava Međunarodni dan arhiva. Državni arhiv u Osijeku uključio se u obilježavanje predstavljajući knjige „Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene” Ivana Stražemanca i otvaranjem izložbe „Zemljišno vlasništvo – od urbara do katastra”. Hrvatski narod ne može se zamisliti bez franjevaca, koji su u najtežim vremenima sačuvali katoličku vjeru i nacionalni identitet – rekao je, između ostalog, fra Željko Jurković, gvardijan franjevačkog samostana u Osijeku, tijekom predstavljanja knjige „Povijest franjevačke provincije Bosne Srebrene”. Riječ je o rukopisu fra Ivana Stražemanca (1678-1757) što ga je priredio i u knjigu uobličio prof. dr. Stjepan Sršan, ravnatelj Državnog arhiva u Osijeku. Gvardijan Jurković tom je prigodom podsjetio da je franjevački samostan ustanova koja najduže neprekidno djeluje u Osijeku te podsjetio na ulogu franjevaca u razvoju obrazovanja i kulture grada. Uz priređivača, knjigu je predstavio Mato Batorović, provincijal 3. franjevačkoga svjetovnog reda. „Riječ je o vrijednome povijesnom projektu, ali i svjedočanstvu ljubavi prema Crkvi, Bogu i svome narodu”, kazao je Batorović, a Sršan dodao kako je ovo knjiga o povijesnoj povezanosti franjevaca i hrvatskoga naroda. Stražemanac, inače rodnom Slavonac, djelovao je u vrijeme oslobođenja od osmanlijske vlasti. Tada se provincija Bosna Srebrena protezala od Jadranskog mora, preko Bosne, Slavonije i Vojvodine, do Budima, u tri države te je otvoreno pitanje njezine podjele. „To je pitanje aktualno i danas”, rekao je Sršan.

OSIJEK – Sredinom lipnja održana je druga radionica u okviru provedbe projekta CROSTII za sektor obrazovanja. Raspravljalo se o odabranim projektnim idejama u Osječko-baranjskoj županiji, te izradi koncepta projektnih ideja za prijavu na sljedeće natječaje u okviru IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska 2007–2013. Projektno ideje iznesene od strane sudionika radionice imaju za cilj povezati strukovne škole u pograničnom području, zatim škole za djecu s posebnim potrebama, te provesti aktivnosti za poticanje interesa srednjoškolaca za učenje matematike i fizike.

GORNJI ČETAR – Mjesna Hrvatska manjinska samouprava organizira shodišće i izlet u Hrvatsku, od 30. julya do 1. augustuša. Po riči predsjednika HMS-a Joška Šallera, ovim putovanjem posjet staroj domovini kanu omogućiti i onim stanovnikom ki još nigdar nisu imali priliku pohoditi Hrvatsku. Na programu stoji izlet u Zadar i na otok Pag.

Ivanjsko veselje u Martincima

Podravski Hrvati odavno slave i štuju Ivanje, 24. lipnja, u svome blagdanskome kalendaru. Otprije nekoliko godina martinačka Hrvatska samouprava, kako za Hrvatski glasnik kazuje njezina predsjednica Đurđa Sigečan, okuplja Martinčane oko Ivanja i mimohoda martinačkim ulicama sve do Mrtvice te spuštanja ivanjskog vijenca u vodu i večernje zabave. Tako je bilo i ove godine. Dana 3. srpnja priređeno je ovogodišnje Ivanjdansko veselje.

Program je počeo misom na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, koju je služio martinački župnik Augustin Darnai s pomoću đakona Gabrijela Barića. Dan se nastavio povorkom ulicama sela i na Mrtvicu, večerom te zabavom. Događanjima su sudjelovali KUD „Đeram“ iz Viljeva (Hrvatska); KUD „Seljačka sloga“ iz Špišić Bukovice (Hrvatska); KUD „Drava“ iz Lukovišća; KUD „Martince“ iz Martinaca; Ženski zbor „Korjeni“ iz Martinaca; Orkestar „Podravka“ iz Martinaca i Orkestar „Vizin“ iz Pečuha, Gašo band iz Virovitice, načelnik sela Pavo Gujaš, konzulica za kulturu Katja Bakija, zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš...

Đuro Franković u svojoj knjizi «Na vo mlado ljetu... (Godišnji običaji Hrvata u Mađarskoj) pišući o Ivanju, bilježi kako su djevojčice odjevene u bijelu haljinu i pokrivene velom već u jutarnjim satima, 24. lipnja, obilazile hrvatske kuće u Bojevu i Brežnici. Na glavi su imale od cvijeća ispletan vijenac, a u košaricu su skupljale poklone, jaja, brašno i nešto novca. Pjevale su se brojne ivanjdanske pjesme. Pjevale su i neumorne članice Ženskoga pjevačkog zbora «Korjeni», na čelu s Kristinom Gregeš Pandur, bez kojih teško da bi bilo ivanjdanske proslave danas u Martincima. Na Ivanje ne radim uranje... Pridružili su im se svi mladi članovi KUD-a Martince, Orkestar Podravka i vjerni prijatelji Vesna Velin i Orkestar Vizin, KUD Drava iz Lukovišća, gajdaš Pavo Gadanji i njegova supruga, ravnateljica škole Ruža Hideg, gosti iz Hrvatske, mještani... Pekli su se kolači dan prije.

Nitko nije odbio suradnju, vele mi organizatori. Tko je zamoljen, odazvao se, a i nudili su se sami ljudi kako će za četiri

postaje mimohoda nahraniti i napojiti pjevače ivanjdanskih i drugih nota.

Mladići su u rukama ponijeli „lile“ (krijesove) prema Mrtvici, sa sumrakom upalili veliku lomaču oko koje se pjevalo i plesalo.

Ivanjska se noć kod mnogih naroda obilježava uvijek oko 24. lipnja uvečer, a vuče korijene iz poganske narodne tradicije i kršćanstva. Proslava, zapravo, obilježava ljetnu ravnodnevnicu i, prema drevnom običaju,

na lomači se spaljuju lutke koje predstavljaju vještice. Noć obilježava istovremeno i rođendan Ivana Krstitelja, 24. lipnja. Slavi se u spomen rođenja Sv. Ivana Krstitelja.

Najznačajnije obilježje vezano uz ovu svetkovinu jest običaj paljenja ivanjskoga krijesa. Uz vatre koje se pale po bregovima i humcima, pjevaju se ivanjske pjesme, pleše se i svira, a mladež skače preko ognja.

Branka Pavić Blažetin

Petrovski ministri drugi put pobjednici

Najbolji nogometaši Sambotelske crikvene županije

Pobjednici. Stoju sliva: Tamaš Papp, David Meršić, Balint Hooš, Robert Garger, Martin Garger, Balaz Henić, Richard Wagner. Prvi red sliva: Barnabaš Varga (kralj golov), Adam Franyi i Zoltan Šaković ter leži vratar Adam Gaal

Sambotelska crikvena županija treći put je priredila športsko naticanje u nogometu za sve ministriante. Za regionalnim utakmicama su stupili dalje predstavnici pojedinih naselj u vekšu kategoriju, a 11. junija, u petak, ponovo u Csesztregu su se našle najbolje ekipe, med njimi i petrovski dičaki. III. nogometno prvenstvo je organizirano na Dan Srca Jezusa, zato su se svi nazočni ministrianti i njevi sprohadjači mogli najprlje skupa pomoliti u okviru litanije ku je služio sambotelski biskup dr. András Veres. Potom se je začela igra i borba med momčadi Jánosháze, Sormása, Szentgotthárda, Sambotel-Szentkirály, Lentia, Tornyiszentmiklósa, Csesztrega i Petrovoga Sela, i gizdavo moremo reći da su se naši dičaki i opvut hrabreno borili i još bolje ritali labdu u sastavu: Adama Franyia (kapetan momčadi), Martina Gargera, Roberta Gargera, Adama Gaala, Balaza Henića, Tamaša Pappa, Davida Meršića, Barnabaša Varge, Richarda Wagnera, Zoltana Šakovića i Balinta Hooša ki su pred dvimi ljeti, jur prvi

put ovoga naticanja, donesli domom pokal, uprav tako kot i ovom prilikom. Kralj golov je postao takaj Petrovišćan, Barnabaš Varga, ki je posebni dar mogao prikzeti u svojem imendanu. Petrovišćanom je došla navijati u Csesztreg posebna školska kompanija, a za pobjedom su se svi mogli okupati u bližnjem jezeru.

Drugi dan, 12. junija, u subotu uvečer, u petrovskoj kapeli su svi nogometaši ministrianti mogli hvalu dati pri maši Gospodinu Bogu, uz to pak i položiti zlatni pokal u kapeli, koji će se jedno ljeto ovde čuvati. Odličje ovim talentiranim futbalištom i vjernim ministriantom pri oltaru je i putovanje na sastanak ministriantov u Rim. Kako nam je rekao mjesni farnik Tamás Várhelyi, na spomenutom spravišću od 1. do 7. augustuša će moći sudjelovati ukupno 12 ministriantov ki će vjerojatno lipe doživljaje skupasabrati na šestodnevnom boravku u Rimu.

-Tiho-

Foto: Tamás Várhelyi

Natječaj Hrvatske državne samouprave

Stipendiranje učenika

Hrvatska državna samouprava, prema odluci Skupštine br. 204/2010. (29. svibnja), raspisuje natječaj za dodjelu stipendije, godišnje najviše 30.000 Ft (u dvije rate), učenicima srednjih škola.

Uvjeti stipendiranja:

natjecati se mogu srednjoškolci (svih srednjih škola)

trebaju priložiti presliku svjedodžbe prethodno završenog razreda srednje škole (ili 8. r. osnovne)

dobro znanje hrvatskoga jezika (potvrda od nastavnika hrvatskoga jezika ili od mjesne (županijske) hrvatske samouprave)

potrebna je odluka mjesne (županijske) hrvatske samouprave o iznosu potpore i preporuka za stipendiju HDS-a učenici trebaju biti uključeni u hrvatske programe, aktivnosti mjesta boravka ili škole.

Prijavni obrazac: **Prijava za dodjelu državne stipendije Hrvatske državne samouprave.** (Vidi na web-stranici www.horvatok.hu.)

Prijave se mogu predati putem pošte (Országos Horvát Önkormányzat, 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24) **do 3. rujna 2010. godine.**

Izradila: Dijana Kovaci
iz Ficéhaza

Nашa omiljena hrana

Priča o pici (pizzi)

Jesi li znao da je pica nastala još u starom Babilonu, a potom su Grci preuzeli vještinu spravljanja velikog, plosnatog i okruglog kruha, na početku prekrivenog maslinovim uljem, začinima i datuljama. Kako u to vrijeme rajčica još nije bila otkrivena, nije ni mogla biti sastavnim dijelom toga jela. Zamisao o plosnatom kruhu kao ukusnom i ne preskupom jelu napokon je u 18. stoljeću došla do Italije, gdje je i dobila naziv pica. Talijanska pica u počecima nije bila nadjevena, uživala se bez ičega i prodavala se na ulicama i tržnicama. Kako njezina priprema nije bila skupa, pica je postala hranom siromašnih.

Prva prava pica, onakva kakvom je danas znamo, nastala je 1889. godine u čast kraljice Margerite za vrijeme njezina posjeta Kraljevini Italiji. Nije bila tajna da kraljica jako voli jela od tijesta, stoga se i zaljubila u jelo koje su joj spravile ruke vještog pica-majstora Rafaella Esposita. Pica se sastojala od rajčice, mozarela sira, svježeg bosiljka i prikazivala je boje talijanske zastave (crvena, bijela i zelena). Stoga se takva pica, koja je postala omiljenim Margeritinim jelom, i dan-danas naziva pica «Margerita».

Ostalo i sam/sama znaš, pica uskoro osvaja cijeli svijet. Pokušaj i ti izraditi picu!

Eto, kako osnova i povijest pice više nisu nepoznanica za tebe, ništa ne stoji na tvom putu da postaneš mali obiteljski pizzaiolo (majstor pice).

Sastojci za pet osoba – tijesto: 80 dag brašna, 50 gr kvasca (jedna kockica) 1 žličica šećera, prstohvat soli, 1–2 žlice ulja, oko 4 dl mlake vode.

Nadjev: 3–5 dl pasirane rajčice ili kečapa, 25 dag sira gaud ili trapist, 25 dag šunke za picu, origano.

Priprema: Treba umijesiti tijesto i pustiti petnaestak minuta na toplom da se diže. Premijesiti, podijeliti na dva dijela i razvaljati kvadrate veličine velike tepsije.

Tijesta poprskati vodom, namazati pasiranom rajčicom. Posuti ribanom šunkom ili poslagati kriške da pokrije cijela tijesta, naribati sir te posipati origanom.

Peći 15 minuta na 200 stupnjeva Celzijevih.

beta

MOHAČ – U organizaciji Šokačke čitaonice nedavno je u Mohaču, priređeno je već tradicionalno natjecanje ribiča, koje je upriličeno na Barskom jezeru. Prema riječima predsjednika šokačke udruge, natjecanje je i ove godine imalo međunarodno obilježje budući da su sudjelovali i gosti iz Hrvatske, iz baranjskog naselja Duboševice. Unatoč prohladnu i kišovitu vremenu, odazvalo se čak 27 ribiča, koji su se natjecali u odrasloj i dječjoj kategoriji. U odrasloj kategoriji pobijedio je Oliver Varga, drugo mjesto osvojio je Vjekoslav Filaković, a treće Gabor Sidonja. U dječjoj konkurenciji najbolji je bio Erik Budžaklija, drugi Damir Bubreg, a treći Kristijan Maroša. Kako ističe Đuro Jakšić, priredba je ostvarena uz potporu mohačkog ribiča Bariše Đurića, rodom iz Santova.

POGAN, PEČUH – Na dan Svetog Ivana u mnogim okolnim naseljima, tako i u Pečuhu, održalo se Ivanje. Ljubitelji folklor, te oni koji su i ove godine htjeli preskakati ivanjdansku vatru ili hodati po žaru, okupili su se u večernjim satima kod Barbakana. Program je otpočeo nastupom i kratkom plesničicom KUD-a Tanac, a nastavio se programom mađarskog ansambla Misina, te koncertima i paljenjem vatre. Istog su danai u Poganu slavili Ivanje. S kratkim nastupom pjevačkoga zbora KUD-a „Marica” iz Salante, zbora „A. Šenoa” iz Pečuha, „Snaša” iz Pogana, paljenjem vatre i plesom oko nje, uz „Vizinovu” svirku, Ivanje se slavilo u veselom i ugodnom ozračju na obali poganskog jezera, sve do kasnih večernjih sati.

PELERDA – Pod nazivom „Juniális 2010” u Pelardi je 19. lipnja priređen cjelodnevni bogat program za sve znatiželjnike, od najmlađih do najstarijih. Program je otpočeo ribičkim natjecanjem, a nastavio se nogometnim turnirom, gastronomskim predstavljajima i programima za djecu. U popodnevnom satima otvorena je izložba „Nacionalne manjine 2010”, a priređen je i kulturni program s mnogim sudionicima, među kojima je bila i srednja skupina KUD-a Marica iz Salante. Djeca su se predstavila s baranjskim i bunjevačkim dječjim plesovima. Program je u večernjim satima nastavljen s koncertima poznatih mađarskih izvodača.

BREME – U izložbenom prostoru Kuće «Mendele» koncem svibnja otvorena je izložba o povijesti škole u tome naselju. Izložba se može posjetiti svakoga radnog dana od 14 do 17 sati.

Tamburaši, jačkari djelaju, folklorna grupa vegetira

Pavao Nickl: „Ako se nećemo zgrabiti posla, va Prisiki će se sve zgubiti...”

Prisički tamburaši „Zviranjak” su u majušu na državnom kvalificiranju folklornih društava kot prateći muzičari HKD-a „Četarci”, po ocjenjivanju žirija, zaslužili titulu „najbolji svirači”. Ov rezultat gzdavo spomene Pavao Nickl, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Prisiki, ki zato ne more tajiti svoje razočaranje ako dojdemo u razgovoru do tancošev, ki bi ovo ljeto svečevali 15. obljetnicu osnivanja.

Pavao Nickl, predsjednik HMS-a u Prisiki

– Ne znam ča će biti, ja doveg nisam djelao, kih pet-šest mjesec iz osobnoga razloga. Sad opet planiram najzad poiti u folklornu grupu pak ćemo viditi ča će biti – veli mjesni peljač Hrvatov i dalje pleterič: – Nije volja prošla mladim od tancanja, nek toliko morem reći da je ova

skroz drugačija generacija nek smo mi bili. Nimadu interesa, nekako nisu zainteresirani za našu kulturu. Jednoč su onako oduševljeni da se čudiš, obećuju da čedu sve napraviti, a kad dojde do toga, onda ništ. Idedu va disko, to im je već nego narodni običaji. Turobno je to čuti jer prisikički „Zviranjak” je dao iskoreografirati šalnu svadbu, ka je ne samo atraktivna scenska predstava nego i bogata riznica mjesnih običajev. Vidljivo se zbog toga dovoljno turobi i Pavao Nickl, ali stišavajući vjerojatno i svoju bol, začme nabrajati kako u čuvarnici odgojiteljica Židanka Nora Pantoš uči najmladje po hrvatski, a roditelji od te dice su inicirali jezični tečaj u Prisiki. Seoski dan su po drugi put priredili u Hali-parku 5. junija, u subotu, to svenek skupadonese ljude, kade se znaju dobro čutiti, a ljetos su bili pozvani i prijatelji, folklorai iz Šiljakovine. Hrvatski dan se planira u septembru, kako se kaže, na to vrime bi dobro bilo opet u djelo pozvati tancoše. – U ovi minulni ljeti svi su se zastupniki Hrvatske manjinske samouprave va Prisiki trsili da sačuvamo ono ča još imamo. Pravoda bi se još bolje morali truditi da se nam vrati ta hrvatski jezik ča je ov svit nam zeo s tim da svaki nek biži i doma sve manje se pomnadu po hrvatsku. Ja

Člani Zviranjka u aktivni ljeti

nek to velim, ako svaki jačkar ali tancoš nek to si nauči ča je u jački, noti, onda je već bilo vridno naše djelo, aš mladina kod nas od 14 do 30 ljet starosti ni najmanje nije zainteresirana za jezik. A zato nismo mi krivi, bar tako vjerujem. Prlje je bilo već prilikov da su selčani skupadošli pri perječihanju ali kad su kukoricu ružili, a danas naša manjinska samouprava ima teško djelo. Ako se nećemo zgrabiti posla, va Prisiki će se sve zgubiti va ovi naredni deseti ljeti. Ča bi mogli još napraviti, ne znamo – kaže nadležni Prisičan, i skriva se neka nesigurnost u njegovom glasu. Kad se pita za kandidaturu na približavajući izbori, samo toliko kaže da jedno jur zna, u ovom periodu njemu je bilo dosta zastupništva, pokidob uz predsjedništvo u mjesnoj manjinskoj samoupravi je još i zastupnik u seoskoj samoupravi, a i u Hrvatskoj državnoj samoupravi. Ima jur i svojega izabranoga človika ki bi ga mogao naslijediti bar u neki funkcija u dojdoući ljeti.

Tiho

Jačkari prisikičkoga zbora pred kratkim su nastupali u Plajgoru

Dan sela u Baćinu

Ugošćena skupina iz prijateljske Baćine

Samouprava sela Baćina i mjesna Hrvatska manjinska samouprava suorganizirale su već tradicionalni «Dan sela», koji je upriličen u subotu, 26. lipnja, na mjesnom športskom igralištu. Cjelodnevni program počeo je ujutro ribičkim natjecanjem, zatim nogometnim susretima, a nastavljen raznim zabavnim sadržajima za djecu.

Popodne je ustrojen mimohod plesnih skupina od Doma sela do športskog igrališta, a pratili su ih motociklisti. Nakon svečanog otvorenja, na otvorenom su se predstavila gostujuća folklorna društva, sudionici Podunavske smotre folkloru u Kalači iz Turske, Ukrajine, Srbije i Hrvatske. Tako je u programu nastupio i KUD «Marko Markota» iz Rogotina, u Općini Ploče. S pjesmom su pozdravljeni jubilarne bračni parovi, a zatim je na otvorenoj pozornici nastupila domaća plesna skupina «Vodenica». Uslijedila je plesačnica uz Orkestar «Racke žice», nakon čega su proglašeni rezultati ribičkog i nogometnog natjecanja. U 20 sati omiljene napjeve, ulomke iz svjetskih mjuzikla izveli su učenici osnovne škole. Duet su pjevale Anamarija Tomaško i Čaba Horvat. Između 20.30 i 22 sata nastupile su zvijezde večeri: László Benkő (klavirist grupe „Omega”) i orkestar «Buldozer». Program je uljepšan vatrometom.

Baćinci su od 24. do 27. ugostili i četrdesetak Hrvata iz prijateljskog naselja Baćine, u Općini Ploče. Kako nam uz ostalo

reče predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Franjo Anišić, gosti su smješteni po kućama kod obitelji. U petak su za njih organizirali posjet Budimpešti, upoznavši ih s povijesnim i kulturnim znamenitostima glavnoga grada, a u Kalači je upriličen i susret s članovima KUD-a iz Rogotina, sunarodnjaka

iz iste općine. U subotu je klapa gostiju iz Baćine nastupila i u prigodnome kulturnom programu na Danu sela. Gosti su ih pozvali na uzvratni susret u Baćinu, pa će suradnja biti obogaćena novim prijateljskim susretom.

S. B.

Snimka: Judita Marko

Dan samouprava u II. okrugu

U životu građana II. okruga zadnji vikend u školskoj godini uvijek je razdoblje veselja i slavljenja samouprave u Milenijskom parku, što je tijekom vremena postalo tradicijom. Prvi put su 2000. organizirali ovaj dvodnevni festival, dakle ove godine bila je deseta obljetnica Dana, 11. i 12. lipnja.

U petak navečer s početkom priređen je zajednički koncert Bobana Markovića i Magdi Rúzse na amfiteatru. Produkcija je bila fantastična, zainteresirani su bili oduševljeni, što se vidi i po broju sudionika – publika je gotovo popunila cijeli park.

Mogle su nastupiti i predstaviti svoju kultura manjine koje su zastupljene u II. okrugu grada Budimpešte. Tako 12. lipnja, u subotu, na obiteljskom danu s početkom od 12 sati

bila je otvorena poznata i popularna „gastroulica“ gdje su manjine prikazale svoja najznačajnija jela. Već godinama to privlači najviše znatiželjnika.

Među ostalima sudjelovala je i hrvatska manjina koja je nudila bureke sa sirom. Hrvatski je šator bio jako posjećen jer osim finih jela ljudi su se mogli upoznati i s narodnim hrvatskim plesom. Plesalo se zajedno sa članovima budimpeštanske

Izvorne folklorne skupine. Oni su pokazali i pomagali naučiti plesove onima koji su bili zainteresirani. Nažalost, više je bilo onih koji su samo gledali ples, ali najhrabriji i najznatiželjniji su ipak pokušali usvojiti što više, pa i teške korake hrvatskih plesova. Glazbu je osigurao orkestar Prekovic iz Tukulje.

I ove je godine Hrvate posjetio načelnik II. okruga, dr. Zsolt Láng, koji je bio jako zadovoljan i ponosan na svoje hrvatske zastupnike. Poveo je sa sobom goste: poznatog Pétera Budaya i kuhara Lázára Kovács, koji su također kušali hrvatska jela i pohvalili hrvatsku kuhinju.

Bea Letenyi

BUDIMPEŠTA – U sklopu projekta „Secesijska baština Osijek-Eisenstadt-Budimpešta“ učenici i profesori iz Osijeka i Eisenstadta, njih 53-oje, od 23. do 25. lipnja boravili su u HOŠIG-u. Prvoga dana razgledali su grad – Budimsku tvrdu, Palaču Gresham, Lančani most, Mađarsku akademija znanosti, a nakon večere bila je plesanica. Drugi dan bio je u znaku posjeta muzejima i znamenitostima grada, upoznavanje škole te družene. Tim projektom učenici upoznaju posebnosti i sličnosti utjecaja secesije na kulturnu baštinu gradova Osijeka, Eisenstadta i Budimpešte. Tomu je cilj proučavanje i očuvanje kulturne baštine svoga kraja; podizanje svijesti o bogatstvu kulturne baštine secesije i potrebi njezina očuvanja; upoznavanje životne sredine projektnog partnera; razmjena stručnih znanja i iskustava voditelja i mentora projekta; suradnja škola; izrada PP prezentacija na četiri jezika (svatko svoju na svome jeziku i zajednička). Radni jezici jesu hrvatski, mađarski, engleski i njemački, kako bi se razvijale sposobnosti komunikacije na stranim jezicima.

GORNJI ČETAR – Kako nam je rekao mjesni načelnik Attila Kratochvill, četarska samouprava je na državnom naticanju dobila 48 milijun forintov za obnovu kulturnoga doma i oblikovanje prostorije za integraciju. U zgradi, ka je sazidana 1970. ljeta, vrijeda će začet kompletnu obnovu grijanja, struje, vodenoga bloka. U velikoj dvorani će se obnoviti i pozornica i staviti će se pločice na tlo. U okviru spomenutoga naticanja samouprava je primila dužnost da će na pet ljet zaposliti i djelatnika za kulturne posle ki će djelati dnevno u osam uri. Po planu će se utemeljiti Klub penzionistov, poljoprivrednikov, vinogradarov. Momentalno u ovoj zgradi imaju svoje probe i tancoši i jačkari, a uza to za školare se ovde držu i ure tjelovježbanja. U Omladinskom klubu svaki dan se strefu jako aktivni mladi ki su jur zdavno potribovali jedno mjesto što je samo njevo, i za ko si sami nosu skrb i brigu.

KERESTUR – Vjernici tog naselja nedavno su podigli kapelicu na Belezničkom gorju, gdje mještani imaju svoje vino-grade. Oko dva milijuna uloženo je u podizanje male zgrade, koja je nastala potpuno od milodara vlasnika vinograda. Sve je započelo još lani kada je Čaba Kovačević dao podići kip Svetomu Urbanu na tome mjestu. Janoš Tišlerić, koji je ozdravio od bolesti htio je izraziti zahvalu Svevišnjemu i dao je svoj dio zemlje za izgradnju i tada su radovi krenuli. Na svečanoj posveti mjesni župnik Robert Pogar celebrirao je misu, a Károly Fliszar, dekan iz Kaniže posvetio je kapelicu. Na svečanosti su s hrvatskim plesom nastupili učenici keresturske škole i tamburaški orkestar.

Kulturni, rukometni i gastronomski susret na tromeđi

Rukometaši prijateljskog naselja osvajači Kupa na tromeđi u Santovu

U suorganizaciji Športske udruge «Bačka» i mjesnog kafića «Čajana», u subotu, 26. lipnja, u Santovu je pod nazivom Kulturni, rukometni i gastronomski susret na tromeđi priredena cjelodnevna športsko-kulturno-gastronomska manifestacija. Treći rukometni susret proširen je kulturnim, gastronomskim popratnim sadržajima na otvorenome, ali organizatorima i sudionicima vrijeme nije bilo nimalo naklonjeno. Izostao je i očekivani odaziv posjetitelja, ali je nakraju ipak sve prošlo u druženju i dobrom raspoloženju.

Nakon uvodnih riječi glavnog organizatora Géze Gála, susret je otvorio dožupan Bačko-kiškunske županije Sándor Rausch, koji je uz drugo istaknuo hvalevrijednu civilnu inicijativu za ovakav međunarodni susret, odnosno za primjernu suradnju politike i civilnoga društva. Višenacionalno Santovo naveo je kao primjer stoljetnoga mirnog suživota raznih zajednica, hrvatske, njemačke, srpske i mađarske, kao uzorno naselje za organiziranje višenacionalnog, međunarodnog športskog, kulturnog i gastronomskog susreta. Ujedno je izrazio nadu da će ova suradnja ubuduće biti još jača, skorim ulaskom Hrvatske, zatim i Srbije u Europsku Uniju. Nakon otvorenja u 10 sati, započeo je međunarodni rukometni turnir četiriju muških i dviju ženskih ekipa iz triju država i četiriju naselja, kojemu su sudjelovale muške i ženske ekipe iz Petrijevaca (Hrvatska), prijateljskog naselja Hrvatske manjinske samouprave Santova od 1996, i domaćina iz Santova (Mađarska), te muške iz Bezdana i Sombora (Srbija). Premda je kišno vrijeme malo poremetilo odigravanje rukometnih susreta, muških koji su trebali igrati na otvorenome, i ženskih koje su trebale igrati u športskoj dvorani, s malim zakašnjenjem po planu B skraćeno su odigrane sve utakmice u dvorani. Budući da se nije odazvala treća ženska ekipa iz Sombora, Santovkinje i Petrijevčanke odigrale su dva susreta. U jednom su Petrijevčanke bile bolje, 11 : 8 (8 : 3), a u drugom je

odigrano neodlučeno, 4 : 4, čime su gošće osvojile prvo mjesto. Kod muških je bilo zanimljivije, ali ne i neizvjesnije. Naime gosti iz Petrijevaca u prvom su susretu svladali domaćine Santovce 30 : 26 (16 : 7), dok su Bezdanci s 21 : 16 (12 : 8) bili bolji od Somboraca. Dvije poražene momčadi igrale su za 3. mjesto: Santovo – Sombor 17 : 18 (10 : 13), a pobjedničke su momčadi igrale za prvo mjesto: Petrijevci – Bezdani 18 : 13 (10 : 6). Tako su Petrijevčani i u muškoj osvojili Rukometni kup na tromeđi.

Istodobno se na otvorenom održavao sajam obrtnika, te odvijalo gastronomsko natjecanje gostujućih i domaćih družina. Nakon zajedničkog objeda i proglašenja rezultata, uslijedio kulturni program na otvorenom, od 16 do 18 sati, u kojem su uz domaće «Vesele Santovce» nastupili gosti iz Bezdana te drugi KUD-ovi iz Mađarske, među ostalima i Tamburaški sastav Attila Csuraia iz Monoštorlje (Bátmonostor). Dok se čekalo na program, rukometne su momčadi vrijeme provele s druženjem, pa i zajedničkom pjesmom nekoliko igrača i igračica.

Od 19 do 20 sati okupljene posjetitelje, koji su popunili velik šator za goste, zabavljao je orkestar V7, a između 20.30 i 22 sata sastav Blackbirds (Mađarski beatles). Uslijedila je pučka veselica uz orkestar Polo, pa iako je rominjala kiša.... dobro raspoloženje potrajalo je do sitnih sati.

Tekst i slika: S. B.

Dragi čitatelji, draga djeco!

U organizaciji Hrvatske državne samouprave, i ove su godine organizirani državni tabori hrvatskoga jezika i kulture u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske, u Pansionu „Zavičaj” u Vlašićima na otoku Pagu.

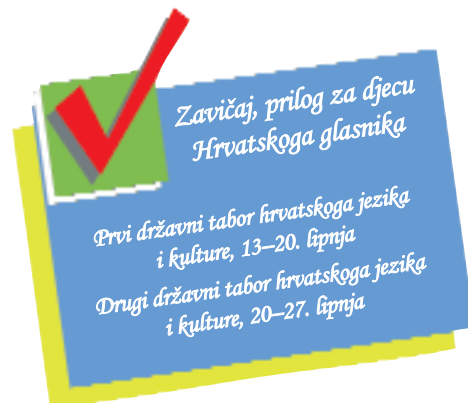
Sudionici tabora na izletu u gradu Pagu

U prvom taboru, održanom 13–20. lipnja, sudjelovalo je devedesetak djece i nastavnika iz Bačke (Baja, Bačino, Dušnok, Gara, Kačmar, Kalača i Santovo), Baranje (Pečuh, Salanta), Budimpešte i Podravine (Lukovišće), a u drugom, od 20. do 27. lipnja, približno isti broj djece iz Bačke (Bačino), Građišća (Petrovo Selo, Kemlja, Koljnof i Hrvat-

ski Židan), Podravine (Izvar, Šeljin, Siget) i Pomurja (Kerestur).

Premda je nemoguće opisati u cjelini sve aktivnosti, zanimanja i događaje, slikom, riječju i kroz radove naših učenika pokušali smo dočarati posebno ozračje i dio mnogobrojnih doživljaja u Vlašićima.

Unaprijed se ispričavamo svim sudioni-

cima što nismo mogli biti opširniji i cjelovitiji jer naš prilog sadrži samo mali presjek, izbor dvotjednog i vrlo sadržajnog logorovanja u matičnoj zemlji.

Onima koji su bili s nama, želimo da se na ovaj način još jednom prisjete nezaboravnih doživljaja, a svim drugim čitateljima, napose vama, djeco koji još niste bili u taboru, da upoznate naš kulturni centar i odmaralište u Vlašićima, te dobijete volju za sljedeću godinu. Stoga se zalažite tijekom nove školske godine, marljivo učite i njegujte svoj materinski jezik, kako biste se i vi mogli prijaviti u državni tabor hrvatskoga jezika i kulture.

Vjerujte, čeka vas nezaboravni doživljaj!

Stipan Balatinac

Na završnoj svečanosti

Novinarska skupina

Ekološka akcija... pečuški učenici i predsjednik HDS-a Mišo Hepp

Sudionici tabora

Prvi državni tabor hrvatskoga jezika i kulture, 13–20. lipnja

Na zanimanju

Hrvatska državna samouprava svake godine organizira Državni tabor hrvatskoga jezika i kulture za hrvatsku djecu iz Mađarske.

Ove je godine prvi tabor održan od 13. do 20. lipnja. U naš su tabor došli sudionici iz Bačke: iz Bačina, Baje, Dušnoka, Gare, Kalače, Kačmara i Santova, sveukupno 39 učenika; iz Baranje: iz Pečuha i Salante; iz Podravine: iz Lukovišća, sveukupno 43 učenika.

Srdžno nas je dočekao ravnatelj KPCO i Pansiona «Zavičaj» Tibor Radić, koji nam je sve vrijeme bio na usluzi, pratio naš rad i pomagao u svemu.

Voditeljica tabora bila je Angela Šokac Marković iz Baje. Rad u prvom taboru odvijao se u šest skupina, od kojih su dvije bile dvojezične za učenike iz Budimpešte, Pečuha i Santova, i tri dvojezične za učenike iz Salante, Lukovišća, Baje, Bačina, Gare, Dušnoka i Kalače. Skupinu «Profići» vodila je učiteljica Ildika Bošnjak Balázs, skupinu «Anonim(n)i» Marija Žužić Kovač, skupinu «Gušterice» Marija Prodan, skupinu «Dupin» Ana Popović Biczak, skupinu «Galebovi» Eva Adam Bedić, a novinarsku skupinu Stipan Balatinac. Svakodnevna zanimanja, odlasci na plažu i kupanje, u slobodno vrijeme uljepšana su športskim, zabavnim aktivnostima, večernjim igrama bez granica, napose izletima u grad Pag, Zadar i susjednu Smokvicu, te cjelodnevnim izletom brodom do Nacionalnog parka «Kornati». U subotu je organizirana završna večer, koju su sudionici uljepšali recitacijama i pjevanjem, a najdjelatniji, najbolji i najuredniji učenici nagrađeni su prigodnim darovima.

Novinari: *Petar Balaž, Balint Drinoci (Pečuha), Zrinka Sabo i Patricio Čahut (Santovo), Petar Kožuharov, Bojan Stavrik i Dalma Perak (Budimpešta)*

Tabor u Vlašićima na Pagu

Srijeda, 16. lipnja

Pružena nam je mogućnost putovati na Pag, u Državni tabor hrvatskoga jezika i kulture koji

je organiziran u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske, u Pansionu «Zavičaj» u Vlašićima. Putovali smo autobusom koji je krenuo iz Budimpešte. U Pečuhu i Barči, gdje smo prešli granicu, primio je djecu iz Pečuha i Podravine. U Vlašiće smo stigli uvečer u 7 sati. Najprije smo raspoređeni po sobama, zatim smo večerali, a poslije smo otišli na plažu i kupali se u moru.

Sutradan smo nakon doručka raspoređeni po skupinama. Prijepodne smo imali prva zanimanja. Mi smo se prijavili u novinarsku radionicu kod Stipana Balatinca. Dogovorili smo se što ćemo i kako raditi, a zatim smo pratili zanimanja ostalih skupina. U jedan sat smo ručali, a poslije tri išli na kupanje. Jučer su nas posjetili gosti, predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp i voditelj Ureda HDS-a u Budimpešti Jozo Solga.

Nakon večere pogledali smo program koji su nam prikazali Vlašićani. Predstavila nam se Klapa «Kulina» i KUD «Vlašići». Oni su nam otplesali nekoliko izvornih plesova i pjesama svoga zavičaja.

Kao i svih drugih dana, jutros su bodovali red i čistoću u sobama. Nakon doručka skupina učenika iz Pečuha dragovoljno se prijavila i s predsjednikom Mišom Heppom otišla na plažu pokupiti smeće. Naša je želja bila da mještanima pokažemo primjer kako treba paziti na čistoću plaže.

Svaki smo dan prikupljali otpad i smeće na plaži.

Petar Bošnjak, Balint Drinoci i Zrinka Sabo

Izlet brodom na Kornate bilo je prigoda za druženje

Pansion «Zavičaj» i Vlašići

Projekt kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu, ostvaren je potporom Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske 6. svibnja 2005. godine. Pansion «Zavičaj» d. o. o. posluje kao tvrtka Hrvatske državne samouprave, a može primiti sto gostiju.

Vlašići su malo mjesto na južnome dijelu otoka Paga, udaljeni 12 kilometara od grada Paga. Vrlo lijepo, mirno mjesto za odmor, a more je čisto i toplo. Po veličini Pag je peti otok u Hrvatskoj, površina mu je 285 km².

Smješten je jugoistočno od otoka Raba, proteže se pokraj Velebita. Plaža je od «Zavičaja» udaljena samo 400 metara. Grad Pag, središte tog otoka, nastao je u XV. stoljeću. Za njegov razvoj zaslužan je poznati hrvatski graditelj i kipar Juraj Dalmatinac. Pažani se bave ovčarstvom, govedarstvom i ribolovom. Nadaleko poznati proizvodi jesu paški sir, pršut i čipkarstvo.

Novinari

Dnevni red – program za srijedu

Srijeda je četvrti dan logorovanja u paškim Vlašićima. Buđenje je u 7.30, kao i svakoga dana. Nakon toga odabrani učenici, iz svake skupine po jedan, pod vodstvom voditeljice tabora Angele Šokac Marković, provjeravaju sobe, red i čistoću. Zatim u 8.15 odlazimo na doručak, a poslije toga imamo zanimanja po skupinama. Prijepodne imamo dva sata zanimanja, od 8.45 i 11 sati. Poslije imamo šport i «vješte ruke». Objed je u 13 sati, a onda odlazak na plažu i kupanje od 14.30 do 18 sati. U 19 sati je večera, a zatim vrijeme za zabavu. Naše se vremena za igru i ples, a u športu smo neumorni. Gašenje svjetla je u 23 sata, idemo na spavanje.

Balint Drinoci

Nogomet Susret s domaćinom

U državnom taboru svake večeri igrao se nogomet na športskom igralištu Osnovne škole u Vlašićima. U četvrtak, 14. lipnja, dogovoren je susret protiv domaćina. Utakmica je bila vrlo dobra i zanimljiva, do kraja neizvjesna, ali mi, Hrvati iz Mađarske, pobijedili smo momčad Vlašićana s 4 : 2.

Petar Balaž

Zadar

U petak, 18. lipnja ujutro u 7 sati vrijedi obilaziti grad i njegovu okolicu zbog lijepih zgrada, povijesnih i kulturnih znamenitosti, te prirodnih ljepota. Grad, trgovi i čistoća grada očaravaju.

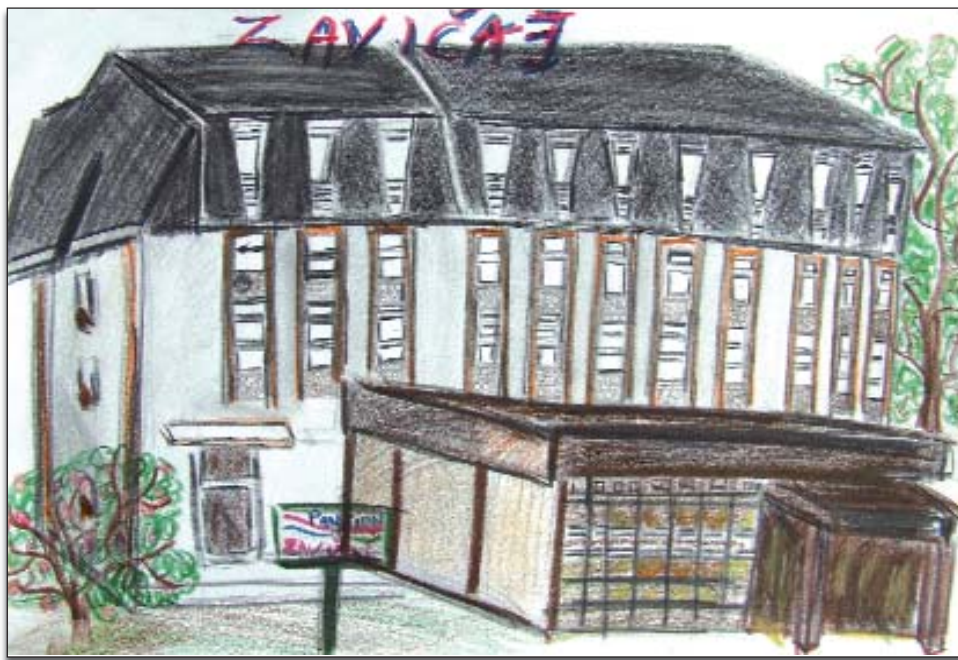
Dalma Perak

Izlet brodom

U petak, 18. lipnja, za sudionike Državnog tabora hrvatskoga jezika i kulture organizira se izlet brodom. Polazak je iz Zadra u 8 sati, a odredište je Nacionalni park «Kornati» do otoka Mana, do otvorenog mora. Brodom putuje 80-ak djece i osam nastavnika. Kapetan broda Igor najavljuje zanimljivo putovanje koje će, uključujući i povratak, trajati 10–11 sati. Na pola putovanja, kod kapetanove kuće bit će prilike i za kupanje.

Patricio Čahut

Drugi državni tabor hrvatskoga jezika i kulture, 20–27. lipnja

Pansion «Zavičaj», autori: Frida Décsi i Veronika Kálmán iz Kisega, skupina «Zvezdice»

Druga skupina nije imala sreće s vremenom, umjesto kupanja morala se zadovoljiti jezičnim zanimanjima, izletima i zabavnim programima. Kako nas je uz ostalo obavijestila glavna organizatorica, referentica Ureda HDS-a Eva Molnar Mujić, tjedni rad organiziran je u sedam skupina koje su, na prijedlog voditelja tabora Roberta Ronte, radile prema ovim tematskim cjelinama. Prva skupina, «Šareni leptiri», pod vodstvom Etelke Doboš, obavljala je jezične vježbe, igre s riječima, pisanje pozdrava s mora i slično. Druga skupina, «Koljnofski bečari», pod vodstvom Agneze Sárközi, radila je na razumijevanju teksta po sluhu, pisanje, učenje narodnih pjesama. Treću skupinu, «Morski puž», i igru riječima (bingo-križaljke dopunjaljke, slaganje rečenica) vodio je Robert Ronta. Četvrta skupina, s imenom «Zvezdice», koju je vodila Marija Sabo, zanimala se dramskom igrom Mali princ, te dramatiziranjem raznih tema, a «Morske zvijezde», peta skupina, pod vodstvom Katicice Dudaš, opisivala je morske životinje i biljke, te njihove osobine. «Otvorene školjke», šesta skupina, pod vodstvom Ljubice Siladi, upoznavala se s područjima Hrvatske, većim, znatnijim gradovima i znamenitostima.

«Morski jež», sedma skupina, posvetila se pričanju, svakodnevnoj situaciji i priči. Osim toga organizirani su i zanimljivi večernji programi, poput «vještih ruku» (vezanje narukvica, bojanje majica, izrada razglednica i slično), šport, pjevanje hrvatskih pjesama, plesačnica i diskač. Nakon prijedodnevni i popodnevnih zanimanja, zbog nevremena, u ponedjeljak navečer sudionici drugog tabora bili su na izletu u gradu Pagu.

U dvije ture organiziran je posjet špilji Modrić u Rovanjskoj, u utorak sa skupinom djece iz Sigeta, Šeljina, Bačina, Izvara i Kerestura, a u srijedu s djecom iz Gradišća.

U četvrtak, prvi put na plaži! More je bilo hladno, kupali su se samo najhrabriji.

Završni program, umjesto subote, održan je dan prije, u petak, kada su sudionike Državnog tabora posjetili dopredsjednik HDS-a Đuso Dudaš i predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Gabor Győrvári.

Budući da je bilo oblačno, u subotu prijedodne još jedan izlet, pješačenje u susjednu Smokvicu, a poslije objeda kupanje samo za najhrabrije. Navečer je organiziran posjet Zadru.

S. B.

Dragi roditelji!

Put je bio jako dugačak, putovali smo zamalo deset sati. U busu je nakraju bilo već pomalo dosadno. U Vlačice smo stigli oko pola sedam navečer. Čim smo stigli, išli smo na more, bilo je jako dobro. Rasporedili su nas u sobe, ispakirali smo. Sutradan smo dobili deset bodova za red, što je maksimalan broj bodova. U sobi smo s Benijem i Atilom. Hotel je lijep, jako je dobro tu.

Dragi roditelji,

Sad smo radili prve zadatke. Put je bio veoma dobar. Vrlo se radujem što sam tu. Poslije ručka u pola tri idemo na more. Otok je vrlo lijep. U četvrtak idemo na izlet brodom. Toliko. Vrlo te volim, Mama.

Dominik

Ekološka akcija

Jučer, 15. lipnja, skupina pečuških učenika, koji borave na otoku Pagu u Vlačićima, okupila se i zajedničkim snagama očistila plažu kako bi više uživali u svom boravku. Skupili su veliku crnu vreću punu otpada, plastičnih čaša, maramica, najlonskih vrećica i ostalog smeća koje su nemarni kupaci ostavili iza sebe. Akciju je potaknuo predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, koji je i sam sudjelovao u skupljanju otpada.

Petar Kožuharov

Tabor na Pagu

U organizaciji HDS-a, od 13. do 20. lipnja organizira se Državni tabor hrvatskoga jezika i kulture u Vlačićima na otoku Pagu. Jedan autobus polazi iz Budimpešte ujutro u 7 sati, preko Pečuha, u Vlačice stiže oko 18 sati. Boravak traje tjedan dana u kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata iz Mađarske, u Pansionu «Zavičaj». Dani su ispunjeni raznim zanimanjima i zabavnim sadržajima, a povratak je 20. lipnja nakon doručka.

Bojan Stavrik

Izlet u grad Pag

Svi sudionici Državnog tabora u Vlačićima, 15. srpnja, nakon večere otputovali su u grad Pag. Razgledali su povijesne i kulturne spomenike, kupovali, a u 10 sati vratili se u «Zavičaj». Na trgu su vidjeli poprsje Bartula Kašića, oca prve gramatike hrvatskoga jezika, koji je rođen 1575, a umro 1650. godine. Na rivi su zastali i kod kipa Jurja Dalmatinca, poznatoga hrvatskog kipara i graditelja grada Paga.

Zrinka Sabo

„ANONIM(N)I”

Tijekom sedmodnevnoga tabora, jednoga prijedodne za vrijeme zanimanja posjetio sam skupinu „Anonimi”, koju je vodila učiteljica Marija Žužić Kovač. U dvojezičnoj skupini radilo je 14 učenika iz Budimpešte, Santova i Pečuha.

Što ste radili prošlih dana?, upitao sam voditeljicu nakon zanimanja.

– Prvi dan proveli smo s upoznavanjem, svatko se kratko predstavio, a rješavali smo i pismene zadatke. Razgovarali smo o kućnom redu i pravilima ponašanja u taboru. Drugog dana smo dopunjavali tekstove, sastavljali rečenice i pisali zajednički sastavak. Danas smo pisali rečenice s određenim početnim slovima, sada ćemo zapjevati – reče nam Marija Velin Žužić.

Petar Kožuharov

Otok Pag

Ove smo godine bili prvi put na otoku Pagu. Nadali smo se da će biti dobro. U nedjelju je polazak bio ujutro u šest sati, a u Vlačiće smo stigli predvečer oko pola šest. Put je bio dugačak, ali se nismo dosađivali. Mnogo smo slušali glazbu i uživali razgledavajući krajolik. U hotelu smo potražili svoju sobu i polagali kovčege. Zatim smo otišli u blagovaonicu na večeru. U ponedjeljak smo cijeli dan učili, a nakon večere smo išli u grad Pag. Tamo smo pogledali more i središte grada. Sutradan smo ponovno učili cijeli dan jer je vrijeme bilo jako loše. U srijedu smo otišli na izlet u špilju Modrić u Rovanjску. Jako je bilo zanimljivo, dobro smo se osjećali. U četiri sata smo se vratili u Vlačiće. Navečer je bilo dobro vrijeme, zato smo išli na kupanje. U četvrtak prijedodne pjevali smo i pripremali se za završnu večer. Od toga dana smo se više kupali. U petak smo mnogo vježbali, kupali se, a navečer slušali pjesme, pjevali i plesali. U subotu smo posjetili baziliku u Zadru, morske orgulje i drugo. Jako nam se sviđa ovaj tabor, izvrsno smo se osjećali.

*Patricia Grundtner, Klaudia Preiner,
Vanessa Hodaši, Laura Branji,
Petra Farkaš i Gabor Megyivári iz Kemlje*

U špilji

U utorak smo šli u špilju. Nalazi se u Rovanjškoj, zove se Modrić. Autobusom smo putovali. Tamo su nas čekali voditelji špilje. Svi smo dobili opremu: overal, kacigu i lampicu. Ulaz špilje jako je uzak, zato smo ušli četveronoške, kao psići. Vidjeli smo mnogo divnih stalaktita. Najzanimljivije je bilo kada smo ugasili svjetla. Nastao je takav mrak što još nismo doživjeli. Velik je doživljaj bio proći po uskim otvorima. Vrlo je dobro bilo.

*Tamas Bányaí i Valentin Sarvaš
(Baćino)*

Vlačići

U mojem životu prvi put sam bio u Hrvatskoj. Krajolik i more su bili nevjerojatno lijepi. Jako sam sretan što imam mogućnosti plivati i kupati se u moru. S mnogim nepoznatim ljudima sam se upoznao, svi su bili veoma ljubazni. Nije bilo dobro vrijeme, ali sada je jako lijepo i toplo. More je hladno, ali čudesno. Dobri programi su bili, ali se meni najbolje sviđala špilja. Htio bih i sljedećeg ljeta doći simo. Teta-Evu prosim da nam da mogućnost da još jedanput dojdemo k moru!

*Valentin Csányi (Hrvatski Židan),
skupina „Zvezdice”*

Jesen u ljetu

Vrlo smo bili sretni kada smo saznali da možemo ići u Hrvatsku na logorovanje. Tamo se kupati u moru, sunčati i drugo.

1. dan – pada kiša
2. dan – kiša, vjetar
3. dan – nije važno loše vrijeme jer smo u špilji Modrić (vrlo zanimljivo)
4. dan – bura, kupati se ni danas ne može
5. dan – sja sunce, nakon zanimanja napokon se može kupati
6. dan – malo više kupanja, ples, pjevanje
7. dan – na kraju svega gotovo cijeli dan možemo se kupati, ići na izlet u Zadar.

*Alexandra Bencze, Cintia Krausz
i David Budai (Kerestur)*

Prvi put na moru

Na hrvatskim satima puno smo učili o Hrvatskoj, ali još nikada nismo bile na Jadranu. Već smo nestrpljivo čekale dan putovanja. Dvadesetog ujutro smo krenuli do grada Barče, tamo smo dočekale učenike iz Izvara, Šeljina, Sigeta i Baćina. Na autobusu smo se upoznali i družili. Pazite!, čujemo glas učiteljice. Kao Božje čudo, na desnoj strani velike planine, a na lijevoj tako velika plava

voda, beskrajna, kakvu nismo mogli dosada ni zamisliti. Ovaj doživljaj nikada nećemo zaboraviti.

*Fanni Budai, Merylin Tamási,
Martina Mózes (Kerestur)*

Izlet u grad Pag

U ponedjeljak nakon objeda autobusom smo krenuli u grad.

Pogledali smo međunarodnu izložbu čipaka. Divili smo se lijepim radovima. Šetali smo se gradom, kupovali suvenire, poklone za obitelj. Kušali smo izvrsni sladoled i kolače.

Za večeru smo se vratili u „Zavičaj”.

Fružina Gal, (Šeljin)

Špilja Modrić, skupina „Zvezdice”

Špilja Modrić

Ukupna dužina istraženih kanala je 829 metara, pa je špilja Modrić u Rovanjškoj najveći poznati speleološki objekt smješten uz morsku obalu na području Hrvatske. Izuzetno je lijepo i bogato ukrašena istaloženim kalcitnim formama, sigama, stupovima, zavjesama, saljevima i sl. Bez prikladne opreme i stručnog vodiča nije moguće u cijelosti obići tu špilju. Temperatura zraka u špilji uvijek je 14–17 stupnjeva Celzijevih, a razmjerna vlažnost oko 100-postotnog zasićenja. Vode ima vrlo malo, a nalazi se na stalaktitima, ili u obliku malih barica na tlu.

*Prva skupina dosita je mogla svaki
dan uživati u kupanju*